

**Υποέργο 3
«ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΕΛΕΧΩΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ»**

**της Πράξης «Επιμόρφωση Στελεχών Διοίκησης της Εκπαίδευσης» του
Μέτρου 2.1 του ΕΠΕΑΕΚ II, που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό
Κοινωνικό
Ταμείο και Εθνικούς Πόρους.**

**Τελικός Δικαιούχος: Υπ.Ε.Π.Θ. / Ειδική Υπηρεσία
Εφαρμογής Προγραμμάτων Κ.Π.Σ.**

**Φορέας Λειτουργίας: Υπ.Ε.Π.Θ. / Γενική Διεύθυνση
Διοικητικής και Οικονομικής
Υποστήριξης /
Διεύθυνση Εκπαίδευσης**

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:

**«ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ»**

Συντάκτης: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΑΘΗΝΑ 2008

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ	3
1.1.	Συνταγματικές Εγγυήσεις, Συστήματα Διοίκησης Κεντρικό / Αποκεντρωτικό	3
1.2.	Διάρθρωση Κρατικών Υπηρεσιών.....	4
1.3.	Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	11
2.	ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ.....	13
2.1.	Έννοια Κανόνα Δικαίου.....	13
2.2.	Πηγές Διοικητικού Δικαίου	14
2.3.	Αρμοδιότητα της Διοίκησης	15
2.4.	Διοικητικά Όργανα:	18
2.5.	Διοικητικές Πράξεις	20
3.	ΕΝΟΤΗΤΑ: ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ: Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΟΥΜΕΝΟΥ	27
3.1.	Η Διοικητική Διαδικασία.....	27
3.2.	Έλεγχος νομιμότητας	28
4.	Φορείς η δράση των οποίων αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος για την επίτευξη εκπαιδευτικών στόχων ...	32
5.	Ευρωπαϊκά όργανα και θεσμοί που χαράσσουν εκπαιδευτική πολιτική.....	36
6.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	41
7.	ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	42

1. ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

1.1. Συνταγματικές Εγγυήσεις, Συστήματα Διοίκησης Κεντρικό / Αποκεντρωτικό

Η διοικητική οργάνωση του Κράτους οριοθετείται από το ίδιο το Σύνταγμα το οποίο προβλέπει ότι: «Μορφή του πολιτεύματος της Ελλάδας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία, Θεμέλιο του πολιτεύματος είναι η λαϊκή κυριαρχία και όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το Λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του Έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα. (Άρθρο 1)

Βασικές Συνταγματικές Διατάξεις:

Σύνταξη της Πολιτείας:

Άρθρο 26

1. Η νομοθετική λειτουργία ασκείται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.
2. Η εκτελεστική λειτουργία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση.
3. Η δικαστική λειτουργία ασκείται από τα δικαστήρια οι αποφάσεις τους εκτελούνται στο όνομα του Ελληνικού Λαού.

Άρθρο 28:

2. Για να εξυπηρετηθεί σπουδαίο εθνικό συμφέρον και να προαχθεί η συνεργασία με άλλα κράτη, μπορεί να αναγνωρισθούν, με συνθήκη ή συμφωνία, σε όργανα διεθνών οργανισμών αρμοδιότητες που προβλέπονται από το Σύνταγμα. Για την ψήφιση νόμου που κυρώνει αυτή τη συνθήκη ή συμφωνία απαιτείται πλειοψηφία των τριών πέμπτων του όλου αριθμού των βουλευτών.
3. Η Ελλάδα προβαίνει ελεύθερα, με νόμο που ψηφίζεται από την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, σε περιορισμούς ως προς την άσκηση της εθνικής κυριαρχίας της, εφόσον αυτό υπαγορεύεται από σπουδαίο εθνικό συμφέρον, δεν θίγει τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις βάσεις του δημοκρατικού πολιτεύματος και γίνεται με βάση τις αρχές της ισότητας και με τον όρο της αμοιβαιότητας.

Ερμηνευτική δήλωση:

Το άρθρο 28 αποτελεί θεμέλιο για τη συμμετοχή της Χώρας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Η Νομοθετική λειτουργία ασκείται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Η Βουλή συγκροτείται από 300 Βουλευτές, οι οποίοι εκλέγονται με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία, κάθε τέσσερα (το αργότερο) χρόνια.

Οι Βουλευτές εκλέγονται είτε μεμονωμένα (δύσκολα) είτε συνεργαζόμενοι υπό τη σημαία ενός πολιτικού κόμματος.

Τα πολιτικά κόμματα αναγνωρίζονται (Σύνταγμα 29) ως οι βασικοί φορείς επηρεασμού και διαμόρφωσης της πολιτικής ζωής. Γι αυτό το λόγο χρηματοδοτούνται από το κράτος.

Για να **τεθεί σε ισχύ** ένας νόμος, απαιτείται :

- Να ψηφιστεί από τη βουλή
- Να εκδοθεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας
- Να δημοσιευθεί στο Φύλλο Εφημερίδος Κυβερνήσεως

Την Εκτελεστική λειτουργία ασκούν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και η Κυβέρνηση.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι «ρυθμιστής» του πολιτεύματος. Συμπράττει δηλαδή σε πολλές διαδικαστικές πράξεις, προκειμένου να εξασφαλίζεται η νομιμότητα και το κύρος τους.

Επιπλέον, συνυπογράφει με τον αρμόδιο Υπουργό τα (προεδρικά) διατάγματα και έχει μια σειρά από αρμοδιότητες κυβερνητικής-διοικητικής φύσεως («άρχει των ενόπλων δυνάμεων», απονέμει τα παράσημα κλπ).

Κατά το Σύνταγμα, άρθρο 82:

1. Η Κυβέρνηση καθορίζει και κατευθύνει τη γενική πολιτική της Χώρας, σύμφωνα με τους ορισμούς του Συντάγματος και των νόμων.
2. Ο Πρωθυπουργός εξασφαλίζει την ενότητα της Κυβέρνησης και κατευθύνει τις ενέργειές της, καθώς και των δημόσιων γενικά υπηρεσιών για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής μέσα στο πλαίσιο των νόμων».

Κατά το Σύνταγμα, άρθρο 83:

1. Κάθε Υπουργός ασκεί τις αρμοδιότητες που ορίζει ο νόμος. Οι Υπουργοί χωρίς χαρτοφυλάκιο ασκούν όσες αρμοδιότητες τους αναθέτει ο Πρωθυπουργός με απόφασή του.
2. Οι Υφυπουργοί ασκούν τις αρμοδιότητες που τους αναθέτουν με κοινή απόφαση ο Πρωθυπουργός και ο οικείος Υπουργός.

Από τα παραπάνω άρθρα του Συντάγματος, αναδεικνύεται η στενή σχέση μεταξύ Κυβέρνησης (όργανο που επιλέγει) και της Δημόσιας Διοίκησης (όργανα που εφαρμόζουν, υλοποιούν τις επιλογές της Κυβέρνησης). Το πολιτικό προσωπικό (Υπουργοί, υφυπουργοί, γενικοί και ειδικοί γραμματείς) μαζί με το υπαλληλικό προσωπικό των Υπουργείων αποτελούν την Κεντρική Διοίκηση.

Η Κυβέρνηση και γενικότερα η Κεντρική Διοίκηση, οργανώνεται και λειτουργεί σύμφωνα με τον νόμο 1558/85 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά όργανα». Συγκεκριμένα:

Άρθρο 23 :Τίτλοι και τάξη υπουργείων:

1. Τα υπουργεία από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ορίζονται ως εξής: "Προεδρίας της Κυβέρνησης Εθνικής Άμυνας Εξωτερικών Εσωτερικών Εθνικής Οικονομίας Οικονομικών Γεωργίας Εργασίας Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Δικαιοσύνης Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Πολιτισμού Δημόσιας Τάξης Μακεδονίας - Θράκης Αιγαίου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας Εμπορίου Μεταφορών και Επικοινωνιών Εμπορικής Ναυτιλίας.
2. Με απόφαση του Πρωθυπουργού που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μπορεί να μεταβάλλεται η σειρά τάξης και ο τίτλος των υπουργείων της προηγούμενης παραγράφου.

1.2. Διάρθρωση Κρατικών Υπηρεσιών

Η Κεντρική Διοίκηση συγκροτείται από τα εξής Υπουργεία:

1. Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
2. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας
3. Υπουργείο Εξωτερικών
4. Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

5. Υπουργείο Ανάπτυξης
6. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας, Δημοσίων Έργων
7. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
8. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
9. Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
10. Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
11. Υπουργείο Δικαιοσύνης
12. Υπουργείο Πολιτισμού
13. Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας
14. Υπουργείο Δημόσιας Τάξης
15. Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης
16. Υπουργείο Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής
17. Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών
18. Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης
19. Υπουργός Επικρατείας

ΕΝΝΟΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ως λειτουργία): Σύνολο ενεργειών που περιλαμβάνουν διεύθυνση ανθρώπων, διαχείριση μέσων και πόρων, λήψη αποφάσεων, που όλες μαζί συντονισμένα επιδιώκουν την επίτευξη ορισμένων σκοπών.

ΕΝΝΟΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ: Το σύνολο των διοικητικών υπηρεσιών και οργάνων που είναι ενταγμένα στην εκτελεστική λειτουργία της πολιτείας, με σκοπό την πραγμάτωση της Κυβερνητικής πολιτικής. Διαφέρει από την Κυβέρνηση, δηλαδή το υπεύθυνο όργανο που χαράζει τις γενικές κατευθύνσεις της κρατικής δράσης. Το έργο αυτό ασκείται από τα δικά της όργανα, τα διοικητικά όργανα, τα οποία ασκούν δημόσια εξουσία και διακρίνονται από τα νομοθετικά και δικαστικά όργανα.

Η συνήθης οργάνωση ενός Υπουργείου είναι η εξής:

-πολιτική ηγεσία (υπουργός, υφυπουργοί, γενικοί γραμματείς, ίσως και ειδικοί γραμματείς)
Μονάδες κοντά στην ηγεσία: νομικός σύμβουλος, γραφείο τύπου κλπ
-Γενικές Διευθύνσεις (γενικοί διευθυντές με Ζετή θητεία)
-Διευθύνσεις (διευθυντές με Ζετή θητεία)
-Τμήματα (τμηματάρχες με Ζετή θητεία)
-(αυτοτελή) Γραφεία (προϊστάμενοι με Ζετή θητεία)

ι. Δημοσιοϋπαλληλικό σώμα

Τη Δημόσια Διοίκηση στελεχώνουν κατά κύριο λόγο οι (μόνιμοι) δημόσιοι υπάλληλοι. Τα βασικά χαρακτηριστικά του καθεστώτος τους προσδιορίζονται στο ίδιο το Σύνταγμα:

Άρθρο 103

1. Οι δημόσιοι υπάλληλοι είναι εκτελεστές της θέλησης του Κράτους και υπηρετούν το Λαό, οφείλουν πίστη στο Σύνταγμα και αφοσίωση στην Πατρίδα. Τα προσόντα και ο τρόπος του διορισμού τους ορίζονται από το νόμο.
2. Κανένας δεν μπορεί να διοριστεί υπάλληλος σε οργανική θέση που δεν είναι νομοθετημένη. Εξαιρέσεις μπορεί να προβλέπονται από ειδικό νόμο, για να καλυφθούν απρόβλεπτες και επείγουσες ανάγκες με προσωπικό που προσλαμβάνεται για ορισμένη χρονική περίοδο με σχέση ιδιωτικού δικαίου.
3. Οργανικές θέσεις ειδικού Επιστημονικού καθώς και τεχνικού ή βοηθητικού προσωπικού μπορούν να πληρούνται με προσωπικό που προσλαμβάνεται με σχέση ιδιωτικού δικαίου. Νόμος ορίζει τους όρους για την πρόσληψη, καθώς και τις ειδικότερες εγγυήσεις τις οποίες έχει το προσωπικό που προσλαμβάνεται.
4. Οι δημόσιοι υπάλληλοι που κατέχουν οργανικές θέσεις είναι μόνιμοι εφόσον αυτές οι θέσεις υπάρχουν. Αυτοί εξελίσσονται μισθολογικά σύμφωνα με τους όρους του νόμου και, εκτός από τις περιπτώσεις που αποχωρούν λόγω ορίου ηλικίας ή παύονται με δικαστική απόφαση, δεν μπορούν να μετατεθούν χωρίς γνωμοδότηση ούτε να υποβιβαστούν ή να παυθούν χωρίς απόφαση υπηρεσιακού συμβουλίου, που αποτελείται τουλάχιστον κατά τα δύο τρίτα από μόνιμους δημόσιους υπαλλήλους.

Άρθρο 104

1. Κανένας από τους υπαλλήλους που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο δεν μπορεί να διοριστεί σε άλλη θέση δημόσιας υπηρεσίας ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή δημόσιας επιχείρησης ή οργανισμού κοινής ωφέλειας.
7. Η πρόσληψη υπαλλήλων στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, πλην των περιπτώσεων της παραγράφου 5, γίνεται είτε με διαγωνισμό είτε με επιλογή σύμφωνα με προκαθορισμένα και αντικειμενικά κριτήρια και υπάγεται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής, όπως νόμος ορίζει. Νόμος μπορεί να προβλέπει ειδικές διαδικασίες επιλογής που περιβάλλονται με αυξημένες εγγυήσεις διαφάνειας και αξιοκρατίας ή ειδικές διαδικασίες επιλογής προσωπικού για θέσεις το αντικείμενο των οποίων περιβάλλεται από ειδικές συνταγματικές εγγυήσεις ή προσιδιάζει σε σχέση εντολής».

Αποκεντρωμένη Διοίκηση:

ΕΝΝΟΙΑ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ: Η σύσταση κρατικών περιφερειακών οργάνων που ασκούν αποφασιστικές αρμοδιότητες εντός της περιφέρειάς τους, χωρίς να αποσπώνται από τον κορμό του κρατικού μηχανισμού αλλά υπαγόμενα σε πλήρη ιεραρχικό έλεγχο εκ μέρους των κεντρικών.

Σύμφωνα με το ισχύον Σύνταγμα, το κράτος οργανώνεται και διοικείται κατά το Αποκεντρωτικό σύστημα. Συγκεκριμένα η οργάνωση της διοίκησης οριοθετείται από το άρθρο 101 του Συντάγματος ως εξής:

1. Η διοίκηση του Κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα.

2. Η διοικητική διαίρεση της Χώρας διαμορφώνεται με βάση τις γεω-οικονομικές, κοινωνικές και συγκοινωνιακές συνθήκες.

3. Τα περιφερειακά όργανα του Κράτους έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα για τις υποθέσεις της περιφέρειάς τους. Τα κεντρικά όργανα του Κράτους, εκτός από ειδικές αρμοδιότητες, έχουν τη γενική κατεύθυνση, το συντονισμό και τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των περιφερειακών οργάνων, όπως νόμος ορίζει».

Το αποκεντρωτικό σύστημα οργάνωσης του κράτους, το συνθέτουν τρεις διακριτές μορφές διοικητικών οργάνων, οι περιφέρειες, οι αποκεντρωμένες υπηρεσίες και οι διανομαρχιακές/διαπεριφερειακές υπηρεσίες. Αναλυτικά:

B.1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ.

Η χώρα διαιρείται στις εξής 13 Περιφέρειες (π.δ. 51/1987):

1. Αττικής, με έδρα την Αθήνα
2. Στερεάς Ελλάδας, με έδρα τη Λαμία
3. Πελοποννήσου, με έδρα την Τρίπολη
4. Δυτικής Ελλάδας, με έδρα την Πάτρα
5. Θεσσαλίας, με έδρα τη Λάρισα
6. Ηπείρου, με έδρα τα Γιάννενα
7. Δυτικής Μακεδονίας, με έδρα την Κοζάνη
8. Κεντρικής Μακεδονίας, με έδρα τη Θεσσαλονίκη
9. Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, με έδρα την Κομοτηνή
10. Βορείου Αιγαίου, με έδρα τη Μυτιλήνη
11. Νοτίου Αιγαίου, με έδρα την Ερμούπολη
12. Κρήτης, με έδρα το Ηράκλειο
13. Ιονίων νήσων, με έδρα την Κέρκυρα.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ και ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ (ν. 2503/97)

«Άρθρο 1: Διοίκηση

Σε καθεμιά από τις Περιφέρειες στις οποίες διαιρείται η χώρα κατά τις διατάξεις του άρθρου 61 του ν 1622/1986 (ΦΕΚ 92 Α) και των κατ'εκτέλεση αυτού εκδιδόμενων προεδρικών διαταγμάτων που καθορίζουν τη χωρική έκταση, την έδρα και τον τίτλο των Περιφερειών, συνιστάται ως ενιαία αποκεντρωμένη μονάδα διοίκησης του κράτους η Περιφέρεια, που οργανώνεται, διοικείται και στελεχώνεται, κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Η Περιφέρεια συμβάλλει στον εθνικό σχεδιασμό και στο πλαίσιο του σχεδιάζει, προγραμματίζει και εφαρμόζει τις πολιτικές για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική της ανάπτυξη.

Η κάθε Περιφέρεια ως ενιαία αποκεντρωμένη μονάδα διοίκησης έχει τις αρμοδιότητες που ασκούν οι υπηρεσίες της στη συνολική χωρική έκταση της, συμπεριλαμβανομένων και των υπηρεσιών της Περιφέρειας στο νομό ή νομαρχία, καθώς και τις αρμοδιότητες που ανήκουν στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

Δεν θίγονται με τις διατάξεις του παρόντος οι αρμοδιότητες των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και των δήμων και κοινοτήτων.

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση

αρμόδιου Υπουργού μεταβιβάζονται στις Περιφέρειες ή σε νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, δήμους και κοινότητες, αρμοδιότητες, που αφορούν περιφερειακές, νομαρχιακές ή τοπικές υποθέσεις και ασκούνται από Υπουργείο ή αυτοτελή δημόσια υπηρεσία. Με τα ίδια διατάγματα μεταφέρονται:

α) στους Ο.Τ.Α, οι απαραίτητοι πόροι και,
β) στις Περιφέρειες οι αναγκαίες οργανικές θέσεις προσωπικού, που προστίθενται στις οργανικές θέσεις των Περιφερειών και καθορίζονται οι οργανικές μονάδες που θα ασκούν τις μεταβιβαζόμενες αρμοδιότητες.

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας που κατέχει κατά την κείμενη νομοθεσία θέση μετακλητού υπαλλήλου με βαθμό πρώτο (1ο) των ειδικών θέσεων, διορίζεται παύεται και μετακινείται από Περιφέρεια σε Περιφέρεια με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου που εκδίδεται μετά από εισήγηση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας είναι εκπρόσωπος της Κυβέρνησης και υπεύθυνος για την άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής για τα θέματα που αφορούν την Περιφέρεια.

Ο Γενικός Γραμματέας προϊστάται όλων των υπηρεσιών της Περιφέρειας. Κατευθύνει, συντονίζει, εποπτεύει και ελέγχει τη δράση των υπηρεσιών και των υπαλλήλων της Περιφέρειας.

Είναι πειθαρχικός προϊστάμενος των υπαλλήλων της Περιφέρειας και μπορεί να επιβάλλει την ποινή της επίπληξης και του προστίμου μέχρι και των αποδοχών ενός μηνός. Ο Γενικός Γραμματέας προϊστάται επίσης των αστυνομικών, των πυροσβεστικών και λιμενικών υπηρεσιών στην Περιφέρεια.

Στο Γενικό Γραμματέα ανήκουν αποκλειστικά οι αρμοδιότητες που έχουν ανατεθεί ή μεταβιβασθεί στις υπηρεσίες της Περιφέρειας, καθώς και κάθε άλλη αρμοδιότητα που του παρέχει ο νόμος ή ανατίθεται σ'αυτόν βάσει νόμου.

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας εποπτεύει τα Ν.Π.Δ.Δ. που εδρεύουν στην Περιφέρεια και δεν εποπτεύονται από νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, δήμους, κοινότητες και υπουργεία, κατά την κείμενη νομοθεσία.

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται μέσα σε έξι (6) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος, με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, επιτρέπεται να διατηρείται η εποπτεία Ν.Π.Δ.Δ. από τα υπουργεία, αν ειδικοί λόγοι το επιβάλλουν. Για όσα Ν.Π.Δ.Δ. δεν εκδοθεί προεδρικό διάταγμα κατά τα ανωτέρω, η εποπτεία μετά την πάροδο του εξαμήνου περιέρχεται αυτοδικαίως στο Γενικό Γραμματέα.

Ο Γενικός Γραμματέας με απόφαση του μπορεί να μεταβιβάζει στο Γενικό Διευθυντή της Περιφέρειας, στους Προϊσταμένους Διευθύνσεων και γενικά σε προϊσταμένους υπηρεσιακών μονάδων της Περιφέρειας, ορισμένες αρμοδιότητες του ή το δικαίωμα να υπογράφουν κατά περίπτωση με εντολή Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Μπορεί επίσης, να μεταβιβάζει αρμοδιότητες του ως πειθαρχικού προϊσταμένου στο Γενικό Διευθυντή της Περιφέρειας. Κατά τα λοιπά ισχύουν αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 29 του ν. 1558/1985, όπως ισχύει. Ο Γενικός Διευθυντής της Περιφέρειας αναπληρώνει το Γενικό Γραμματέα όταν απουσιάζει ή κωλύεται.

Επίσης, ασκεί τα καθήκοντα του Γενικού Γραμματέα όταν η θέση είναι κενή.

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας για τα θέματα που αναφέρονται στην υπηρεσιακή του κατάσταση υπάγεται στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

3. Σε κάθε περιφέρεια λειτουργεί Περιφερειακό Συμβούλιο που αποτελείται από:

- α) Το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ως Πρόεδρο.
- β) Τους Προέδρους των Ενιαίων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και τους Νομάρχες της Περιφέρειας.
- γ) Έναν εκπρόσωπο από κάθε τοπική ένωση δήμων και κοινοτήτων που περιλαμβάνει η Περιφέρεια, ο οποίος εκλέγεται, μαζί με τον αναπληρωτή του, από τη διοικούσα επιτροπή της ΤΕΔΚ.
- δ) Έναν εκπρόσωπο της περιφερειακής οργάνωσης καθενός των παρακάτω φορέων: - των Επιμελητηρίων των παραγωγικών τάξεων, - Του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, - του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος. - του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, - της Α.Δ.Ε.Δ.Υ., - της ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ. - της Γ.Σ.Ε.Ε.

Όπου δεν υφίσταται περιφερειακή οργάνωση ή η τοπική αρμοδιότητα της καλύπτει μέρος μόνο της χωρικής αρμοδιότητας της Περιφέρειας, οι εκπρόσωποι ορίζονται από τις νομαρχιακές οργανώσεις του φορέα. Ο τρόπος και η διαδικασία ορισμού καθορίζονται από το αρμόδιο συλλογικό όργανο διοίκησης του κάθε φορέα.

Στις συνεδριάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου συμμετέχει άνευ ψήφου ο Γενικός Διευθυντής της Περιφέρειας.

Η πρόσκληση για συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου γνωστοποιείται έγκαιρα στους βουλευτές των αντίστοιχων εκλογικών περιφερειών με την ημερήσια διάταξη.

Κατ' εξαίρεση, τα Περιφερειακά Συμβούλια των Περιφερειών Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Ελλάδας, Βορείου Αιγαίου και Νοτίου Αιγαίου αποτελούνται από τα μέλη που προβλέπονται πιο πάνω και επιπλέον. - όσον αφορά το Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας Αττικής, επιπλέον των ως άνω και από:

- α. Τους Δημάρχους Αθηναίων και Πειραιώς.
- β. Τον Πρόεδρο της Εκτελεστικής Επιτροπής του Οργανισμού Αθήνας.
- γ. Έναν εκπρόσωπο. (1) του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθήνας, (2) του Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Αθήνας, (3) του Συνδέσμου Βιομηχάνων Αττικής και Πειραιώς (4) της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών - Βιοτεχνών Ελλάδος.
- δ. Τρεις εκπροσώπους της τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων νομού Αττικής.
- ε. Τον Πρόεδρο του συμβουλίου της Ενιαίας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών - Πειραιώς. - όσον αφορά τα Περιφερειακά Συμβούλια των Περιφερειών Δυτικής Ελλάδας, Βορείου Αιγαίου και Νοτίου Αιγαίου, επιπλέον των ως άνω και :
 - α. τους δημάρχους των δήμων που είναι πρωτεύουσες των νομών της Περιφέρειας.
 - β. τους προέδρους των νομαρχιακών συμβουλίων των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων της Περιφέρειας - όσον αφορά το Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας από:
 - α. Το δήμαρχο Θεσσαλονίκης,

β. τον Πρόεδρο της Εκτελεστικής Επιτροπής του Οργανισμού Θεσσαλονίκης.

Οι αρμοδιότητες, ο τρόπος λειτουργίας του Περιφερειακού Συμβουλίου, η συγκρότηση, η αποζημίωση των μελών, η εκτός έδρας αποζημίωση και οι δαπάνες μετακίνησης καθορίζονται από τις κείμενες σχετικές διατάξεις, όπως ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 2: Οργάνωση:

Σε κάθε Περιφέρεια συνιστάται μία (1) Γενική Διεύθυνση που ονομάζεται Γενική Διεύθυνση Περιφέρειας και στην οποία προΐσταται ο Γενικός Διευθυντής Περιφέρειας κατά τα οριζόμενα στην παρ. 4 του παρόντος άρθρου. Η Γενική Διεύθυνση Περιφέρειας συγκροτείται από όλες τις Διευθύνσεις και τα αυτοτελή τμήματα και γραφεία της Περιφέρειας που έχουν την έδρα τους μέσα στα διοικητικά της όρια».

Οι Περιφέρειες ασκούν σήμερα αρμοδιότητες των εξής Υπουργείων:

- Εσωτερικών,
- Οικονομίας (του πρώην Εθνικής Οικονομίας)
- Ανάπτυξης (πρώην Εμπορίου, Βιομηχανίας κλπ)
- Αγροτικής ανάπτυξης,
- Υγείας,
- ΠΕΧΩΔΕ,
- Απασχόλησης,
- Μεταφορών και
- Τουρισμού.

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Εκτός από τις υπηρεσίες εκείνες οι οποίες εντάσσονται στις ενιαίες Περιφέρειες, πολλά Υπουργεία έχουν δική τους αποκεντρωμένη οργάνωση, ανεξάρτητα από τις Περιφέρειες.

- Το Υπουργείο Παιδείας με τις αποκεντρωμένες Διευθύνσεις εκπαίδευσης.
- Το Υπουργείο Υγείας με τις 17 Διευθύνσεις Υγειονομικής Περιφέρειας (ΔΥΠΕ).
- Το Υπουργείο Οικονομίας με τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.), τα Τελωνεία, τα παραρτήματα του Γενικού Χημείου Κράτους κλπ.
- Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας με τη δική του ανάπτυξη (Στρατιά, Σ.Δ.Α, Σώματα Στρατού κλπ).
- Το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης με την ιδιαίτερη ανάπτυξη της Αστυνομίας και του Πυροσβεστικού Σώματος.
- Το Υπουργείο Πολιτισμού με τις κατά τόπους Εφορείες αρχαιοτήτων.
- Το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας με τα κατά τόπους Λιμεναρχεία.
- Η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας με τα κατά τόπους (αεροδρόμια) αερολιμεναρχεία της.

ΔΙΑΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ Η ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Εκτός των Περιφερειών και των Αποκεντρωμένων υπηρεσιών, ορισμένα Υπουργεία έχουν, για ειδικούς λόγους, υπηρεσίες, οι οποίες λειτουργούν είτε σε μερικούς Νομούς (διανομαρχιακές) είτε σε μερικές Περιφέρειες (διαπεριφερειακές).

Τέτοιες υπηρεσίες είναι οι (πρώην) Δ.Ε.Κ.Ε ή οι Ε.Υ.Δ.Ε. για τα Δημόσια έργα κλπ. Συγκροτούνται συνήθως περιστασιακά, προκειμένου να

πραγματοποιηθεί κάποιο σημαντικό έργο. Υπάρχουν όμως και φορείς (όπως οι Οργανισμοί Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας και Θεσσαλονίκης) που λειτουργούν εδώ και αρκετά χρόνια (από το 1985).

1.3. Τοπική Αυτοδιοίκηση

ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ: Η οργάνωση μιας τοπικής κοινωνίας στο πλαίσιο του Κράτους η οποία παρουσιάζει μια ορισμένη οργανωτική και εξουσιαστική αυτονομία και μια σαφή αναφορά στην ενεργό κοινωνική και πολιτική βούληση του τοπικού (δηλαδή χωρικά προσδιορισμένου) κοινωνικού σώματος.

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ (στην Ελληνική έννομη τάξη): Είναι, η εκτός του νομικού προσώπου του Κράτους σύσταση οργανωτικών μονάδων της κρατικής Διοίκησης, τοπικά προσδιορισμένων, οι οποίες αποτελούν ξεχωριστά νομικά πρόσωπα, διοικούμενα από δικά τους όργανα, που ασκούν δημόσια εξουσία, την οποία τους παραχωρεί η πολιτεία.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση συγκροτείται **από δύο βαθμούς,**

-τον α) σε επίπεδο **Δήμων και Κοινοτήτων** (1037 συνολικά, 900 δήμοι και 137 κοινότητες) και

-τον β) σε επίπεδο **Νομού** (54 Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις στους 51 Νομούς). Σε τρεις περιπτώσεις υπάρχουν διευρυμένες Ν.Α. (Αττικής, Δράμας -Ξάνθης-Καβάλας και Ροδόπης-Έβρου).

Το Σύνταγμα προσδιορίζει αναλυτικά τα θέματα των ΟΤΑ:

Άρθρο 102:

1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Νόμος καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.

2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία, όπως νόμος ορίζει.

3. Με νόμο μπορεί να προβλέπονται για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών ή την άσκηση αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αναγκαστικοί ή εκούσιοι σύνδεσμοι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που διοικούνται από αιρετά όργανα.

4. Το Κράτος ασκεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εποπτεία που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Ο έλεγχος νομιμότητας ασκείται, όπως νόμος ορίζει. Πειθαρχικές ποινές στα αιρετά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκτός από τις περιπτώσεις που συνεπάγονται αυτοδικαίως έκπτωση ή αργία, επιβάλλονται μόνο ύστερα από σύμφωνη γνώμη συμβουλίου που αποτελείται κατά πλειοψηφία από τακτικούς δικαστές, όπως νόμος ορίζει.

5. Το Κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των

αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τη διαχείριση των πόρων αυτών. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την απόδοση και κατανομή, μεταξύ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των φόρων ή τελών που καθορίζονται υπέρ αυτών και εισπράττονται από το Κράτος. Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τον καθορισμό και την είσπραξη τοπικών εσόδων απευθείας από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

Διοίκηση των ΟΤΑ α) βαθμού:

Βασικό όργανο διοίκησης των Δήμων είναι το δημοτικό συμβούλιο, το οποίο αποτελούν σύμβουλοι που εκλέγονται κάθε τέσσερα χρόνια με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία των δημοτών. Το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει για τα μείζονα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα των ΟΤΑ α) βαθμού και αφορούν τον δήμο.

Ο δήμαρχος, είναι το όργανο υλοποίησης των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου και προΐσταται του υπαλληλικού προσωπικού του δήμου. Εκλέγεται μαζί με το συμβούλιο, του οποίου δεν αποτελεί μέλος.

Η δημαρχιακή επιτροπή, είναι ένα τριμελές όργανο εκτέλεσης των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου. Αναλαμβάνει κυρίως θέματα που απαιτούν αυξημένη αμεροληψία (πχ δημοπρασίες) και είναι πιο πολύπλοκα.

Βασικό όργανο διοίκησης των Κοινοτήτων είναι το κοινοτικό συμβούλιο, το οποίο αποτελούν σύμβουλοι που εκλέγονται κάθε τέσσερα χρόνια με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία των δημοτών της κοινότητας. Το κοινοτικό συμβούλιο αποφασίζει για τα μείζονα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα των ΟΤΑ α) βαθμού και αφορούν την Κοινότητα.

Ο πρόεδρος, είναι το όργανο υλοποίησης των αποφάσεων του κοινοτικού συμβουλίου και προΐσταται του υπαλληλικού προσωπικού της κοινότητας. Εκλέγεται μαζί με το συμβούλιο, του οποίου αποτελεί μέλος.

Το προσωπικό των ΟΤΑ α) βαθμού αποτελούν κυρίως οι μόνιμοι υπάλληλοι («δημοτικοί»), το καθεστώς των οποίων σε γενικές γραμμές είναι όμοιο με των δημοσίων υπαλλήλων, χωρίς να είναι το ίδιο.

Διοίκηση των ΟΤΑ β) βαθμού

Βασικό όργανο διοίκησης των Ν.Α. είναι το νομαρχιακό συμβούλιο, το οποίο αποτελούν σύμβουλοι που εκλέγονται κάθε τέσσερα χρόνια με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία των πολιτών της οικείας Ν.Α. Το νομαρχιακό συμβούλιο αποφασίζει για τα μείζονα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα των ΟΤΑ β) βαθμού και αφορούν την Ν.Α.

Ο νομάρχης, είναι το όργανο υλοποίησης των αποφάσεων του νομαρχιακού συμβουλίου και προΐσταται του υπαλληλικού προσωπικού της Ν.Α. Εκλέγεται μαζί με το συμβούλιο, του οποίου δεν αποτελεί μέλος.

Η νομαρχιακή επιτροπή, είναι ένα όργανο εκτέλεσης των αποφάσεων του νομαρχιακού συμβουλίου. Αναλαμβάνει κυρίως θέματα που απαιτούν αυξημένη αμεροληψία (πχ δημοπρασίες) και είναι πιο πολύπλοκα.

Η οικονομική και κοινωνική επιτροπή, είναι όργανο συμβουλευτικό για θέματα οικονομίας, ανάπτυξης κλπ της οικείας περιοχής.

Το προσωπικό των ΟΤΑ β) βαθμού αποτελούν κυρίως οι μόνιμοι

υπάλληλοι («νομαρχιακοί»), το καθεστώς των οποίων σε γενικές γραμμές είναι όμοιο με των δημοσίων υπαλλήλων, χωρίς να είναι το ίδιο. Αυτήν την εποχή στις Ν.Α. συνυπάρχουν υπάλληλοι πολλών διαφορετικών κατηγοριών (υπάλληλοι που προέρχονται από τα Υπουργεία και μετατάχθηκαν οικειοθελώς, υπάλληλοι που μετατάχθηκαν αναγκαστικά το 2001, υπάλληλοι που εισήλθαν εξ αρχής στις Ν.Α. κλπ), κάτι που συνιστά μείζον πρόβλημα, για την αποτελεσματική λειτουργία τους.

Ένα από τα δυσχερέστερα προβλήματα που εδώ και πολλά χρόνια αντιμετωπίζουν οι δημόσιες υπηρεσίες (κατ επέκταση και οι πολίτες...), είναι ο σαφής προσδιορισμός των τομέων ευθύνης («αρμοδιοτήτων») κάθε δημόσιου φορέα. Ειδικότερα, η ένταση του προβλήματος αναδεικνύεται στην περίπτωση των ΟΤΑ, προπάντων των ΟΤΑ β) βαθμού (Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων).

Αρμοδιότητα. Σύμφωνα με τον νέο Δημοτικό-Κοινοτικό Κώδικα (ν. 2463/2006), οι Δήμοι και οι Κοινότητες έχουν αρμοδιότητα στους εξής τομείς (άρθρο 75 ΔΚΚ):

1. Ανάπτυξης.
2. Εύρυθμης λειτουργίας των οικισμών.
3. Προστασίας περιβάλλοντος.
4. Απασχόλησης.
5. Κοινωνικής προστασίας και φροντίδας.
6. Παιδείας, πολιτισμού, αθλητισμού.
7. Πολιτικής προστασίας

Επιπλέον, εκείνες τις γενικού ενδιαφέροντος αρμοδιότητες οι οποίες τους ανατίθενται από την κεντρική εξουσία, για να διεκπεραιώνονται σε τοπικό επίπεδο.

Αντιθέτως, ο Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (π.δ. 30/1996) δεν απαριθμεί αναλυτικά τομείς, οι οποίοι ανατίθενται στην ευθύνη των Ν.Α. Συγκεκριμένα, αναφέρει πως:

«Άρθρο 8, Αρμοδιότητες.

1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου ανήκει στις Ν.Α. Στις Ν.Α. περιέχονται όλες οι σχετικές αρμοδιότητες των Νομαρχών και των νομαρχιακών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες σε θέματα δημόσιας περιουσίας».

Σήμερα πάντως, παρά τις προσπάθειες που έχουν γίνει, (οι οποίες όμως είναι αποσπασματικές και δεν αντιμετωπίζουν ριζικά το πρόβλημα), ο σαφής προσδιορισμός των διακριτών τομέων ευθύνης κάθε δημοσίου οργάνου, αποτελεί ζητούμενο.

2. ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

- *Αρμοδιότητες της Διοίκησης*
- *Διοικητικά Όργανα*
- *Διοικητικές Πράξεις (Διάκριση σε Ατομικές και Κανονιστικές)*

2.1. Έννοια Κανόνα Δικαίου

Μέσα σε ένα δημοκρατικά οργανωμένο πολίτευμα, ισχύουν ορισμένοι κανόνες που αφορούν τη συμπεριφορά των προσώπων, φυσικών και νομικών.

Κανόνας δικαίου είναι πρόταση που ρυθμίζει κατά τρόπο υποχρεωτικό ορισμένη συμπεριφορά προσώπων υπό την απειλή κύρωσης στον παραβάτη.

Η εθνική **έννομη τάξη** συνίσταται στην αυτοδύναμη οργάνωση ενός λαού μέσα σε ένα σύνολο κανόνων δικαίου.

Βάση κάθε έννομης τάξης αποτελεί ένα σύνολο κανόνων δικαίου που καθορίζουν τον τρόπο δημιουργίας υπολοίπων κανόνων: Πρόκειται για το Σύνταγμα, το οποίο προβλέπει τα διάφορα όργανα αρμόδια για τη θέσπιση κανόνων δικαίου.

Οι ενέργειες των οργάνων της διοίκησης πρέπει να είναι σύμφωνες με τους νόμους που διέπουν τη δράση, λειτουργία και οργάνωσή της. Η δράση αυτή δεν είναι απεριόριστη, αλλά δεσμεύεται να εφαρμόζει τους νόμους.

Αποτελεί απόρροια του αντιπροσωπευτικού συστήματος μιας χώρας και της αρχής της διάκρισης των εξουσιών η έννομη τάξη της οποίας να διέπεται από τη συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της λαϊκής κυριαρχίας.

Με βάση λοιπόν το συσχετισμό των παραπάνω εννοιών, η δράση του κράτους δικαίου εκφράζεται με τη διάκριση των εξουσιών και την άσκηση της νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας από τα αντίστοιχα εκ του νόμου προβλεπόμενα όργανα.

Συνακόλουθο της διάκρισης των εξουσιών είναι το τεκμήριο αρμοδιότητας θέσπισης κανόνων δικαίου από το νομοθετικό όργανο, που προβλέπεται απευθείας από το Σύνταγμα. Αυτό σημαίνει ότι τα λοιπά συντεταγμένα όργανα, δηλαδή διοικητικά και δικαστικά ασκούν μόνον εκείνες τις αρμοδιότητες που τους έχουν ειδικά ανατεθεί.

Με την υπαγωγή της διοίκησης, δηλαδή της εκτελεστικής εξουσίας στους κανόνες δικαίου που θεσπίστηκαν με πράξη του νομοθετικού οργάνου το οποίο αντιπροσωπεύει το εκλογικό σώμα, αποτελεί άλλη μια έκφραση της υποταγής της στην αρχή της λαϊκής κυριαρχίας.

2.2. Πηγές Διοικητικού Δικαίου

Έννοια Διοικητικού Δικαίου:

Στη νομική επιστήμη γίνεται η παραδοσιακή διάκριση σε *δημόσιο και ιδιωτικό δίκαιο*. Η βασική εννοιολογική διαφορά έγκειται στο είδος των εννόμων σχέσεων που ρυθμίζουν: έτσι το δημόσιο δίκαιο περιλαμβάνει το σύνολο των κανόνων που αποτελούν το πλαίσιο λειτουργίας της πολιτείας, ενώ το ιδιωτικό δίκαιο είναι ο ρυθμιστής των σχέσεων μεταξύ ιδιωτών, δηλαδή των προσώπων εκείνων (φυσικών η νομικών) των οποίων η δραστηριότητα συνιστά έκφραση ιδιωτικής πρωτοβουλίας και δεν δεσμεύονται καταρχήν από περιορισμούς της δημόσιας έννομης τάξης¹.

Τμήμα του δημοσίου δικαίου είναι και το διοικητικό δίκαιο, το οποίο έρχεται να ρυθμίσει ειδικότερα την οργάνωση και λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης καθώς και τις σχέσεις αυτής τόσο προς τους ιδιώτες όσο και προς τις άλλες κρατικές λειτουργίες.

¹ Παράδειγμα ιδιωτικών συναλλαγών αποτελούν οι συμβάσεις του ενοχικού δικαίου όπως η πώληση, μίσθωση, δωρεά, όπου οι συναλλασσόμενοι ασκούν αυτόβουλα την «δικαιοπρακτική» τους ικανότητα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν προσβάλλονται διατάξεις που αφορούν το δημόσιο συμφέρον. Συναφής είναι και η διάκριση σε «ενδοτικό» και «αναγκαστικό» δίκαιο. Σταθόπουλος

Πηγές του Διοικητικού Δικαίου

A. Το Σύνταγμα:

Ο θεμελιώδης νόμος του κράτους συνιστά την ιεραρχικά ανώτατη πηγή, όχι μόνο του διοικητικού αλλά και όλων των κλάδων δικαίου. Με συνταγματικές διατάξεις προσδιορίζονται οι σκοποί, τα μέσα και τα όρια δράσης της διοίκησης.²

B. Ο νόμος:

-Τυπικός: Είναι η έκφραση πολιτειακής βούλησης όπως αυτή εκφράζεται σύμφωνα με ορισμένους τύπους από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

-Ουσιαστικός: Είναι κάθε κανόνας δικαίου ανεξάρτητα από τη μορφή του.

Γ. Οι κανονιστικές πράξεις της Διοίκησης:

Πρόκειται για την κατεξοχήν έκφραση της κανονιστικής αρμοδιότητας της Διοίκησης μέσω του θεσμού της νομοθετικής εξουσιοδότησης. Εκτενέστερη αναφορά στη συγκεκριμένη πηγή δικαίου θα γίνει παρακάτω στο κεφάλαιο των διοικητικών πράξεων.

Δ. Οι πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου:

Αποτελούν ιδιότυπη πηγή κανόνων δικαίου οι οποίες είναι πράξεις του ανώτατου συμβουλίου της Κεντρικής Διοίκησης, και εκδίδονται χωρίς καμία εξουσιοδότηση από Σύνταγμα ή άλλο ειδικό νόμο.

2.3. Αρμοδιότητα της Διοίκησης

Η έννοια της αρμοδιότητας είναι άμεση απόρροια της αρχής της νομιμότητας αφού η Διοίκηση οφείλει ή μπορεί να προβαίνει μόνο σε εκείνες τις ενέργειες που προβλέπονται από τους κανόνες που τις διέπουν, και συνεπώς να εκδίδουν πράξεις μόνον εφόσον έχουν σχετική αρμοδιότητα.

Με βάση λοιπόν τα παραπάνω κεντρικός άξονας της διοικητικής δράσης και του τρόπου άσκησης αυτής αποτελεί η αρμοδιότητα των διοικητικών οργάνων η οποία πρόκειται κατά βάση για την ικανότητα των οργάνων να θεσπίζουν με πράξεις τους κανόνες δικαίου, είτε να συμβάλουν σε αυτές, ή να προβαίνουν σε αντίστοιχες υλικές ενέργειες.

α. Διακρίσεις Αρμοδιότητας:

-καθ' ύλη: συνίσταται στον καθορισμό του αντικειμένου της δραστηριότητας του διοικητικού οργάνου, δηλαδή των θεμάτων που πρόκειται να ρυθμιστούν με τις πράξεις που θα εκδώσει.

-κατά τόπο: συνίσταται στον καθορισμό μιας εδαφικής περιοχής μέσα στην οποία θα ασκηθεί η καθ' ύλην αρμοδιότητα

-αποφασιστική: όταν παρέχει στο όργανο την ικανότητα να εκδώσει πράξη αυτό μόνον ή και με σύμπραξη άλλων οργάνων

-γνωμοδοτική ή συμβουλευτική: όταν παρέχει στο όργανο να διατυπώσει γνώμη ή πρόταση, εάν η πράξη για την οποία ζητείται είναι νόμιμη ή σκόπιμη, ύστερα από ερώτημα οργάνου που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα.

² Όπως αναφέρεται στο άρθρο 26 παρ. 2 του Συντάγματος, η εκτελεστική εξουσία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση «δια των δημοσίων υπαλλήλων οι οποίοι είναι οι εκτελεστές της θέλησης του Κράτους και υπηρετούν το Λαό» (άρθρο 103 παρ. 1).

Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα διακρίνεται περαιτέρω σε σύμφωνη η απλή γνώμη, ανάλογα με το εάν η γνωμοδότηση έχει δεσμευτικό χαρακτήρα για το όργανο που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα. (Κ.Δ.Δ, άρθρα 20 παρ. 1,2,3).

Αποκλειστική είναι η αρμοδιότητα της οποίας ο φορέας είναι ένα και μόνο διοικητικό όργανο.

Συλλογική αρμοδιότητα υπάρχει όταν, για την έκδοση της πράξης απαιτείται, η δήλωση βούλησης περισσότερων του ενός διοικητικών οργάνων π.χ κοινή υπουργική απόφαση.

Μπορεί να είναι ταυτόχρονη (συναρμοδιότητα), η διαδοχική π.χ ρητή έγκριση της πράξης ενός διοικητικού οργάνου από άλλο. Η πράξη που υπόκειται σε έγκριση δεν έχει εκτελεστό χαρακτήρα και μετά την έγκριση ενσωματώνεται στη ρητή εγκριτική πράξη.

Δεν πρέπει να συγχέεται με την αρμοδιότητα του συλλογικού οργάνου π.χ εάν τρεις Υπουργοί αποτελούν μέλη μιας επιτροπής.

Δέσμια αρμοδιότητα υπάρχει όταν το όργανο, αφού διαπιστώσει τη συνδρομή των απαιτούμενων προϋποθέσεων υποχρεούται στην έκδοση διοικητικής πράξης .

Σιωπηρή άρνηση της Διοίκησης να προβεί στην άσκηση δέσμιας αρμοδιότητας συνιστά παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας.

Διακριτική ευχέρεια: Η αρμοδιότητα για διακριτική ευχέρεια σημαίνει ότι οι κανόνες άσκησης της, δεν προκαθορίζουν επακριβώς την ενέργεια του οργάνου, αλλά του αφήνουν σχετική ελευθερία δράσης. Δηλαδή το διοικητικό όργανο μπορεί αλλά δεν υποχρεούται να εκδώσει την πράξη, η μπορεί να καθορίσει το χρόνο έκδοσης η να επιλέξει μεταξύ περισσότερων ρυθμίσεων για να προβεί στην έκδοση πράξης που αφορά εξυπηρέτηση δημόσιου συμφέροντος.

Η διακριτική ευχέρεια δεν πρέπει να συγχέεται με την ερμηνεία των διατάξεων, η οποία συνίσταται στην εξακρίβωση του δεν προκύπτει σαφώς υποχρέωση του οργάνου για την έκδοση της πράξης, τότε τεκμαίρεται ότι υπάρχει διακριτική ευχέρεια και όχι δέσμευση της Διοίκησης.

Υπάρχουν περιπτώσεις όπου η αρμοδιότητα του διοικητικού οργάνου είναι από κάποιες απόψεις δέσμια, και από άλλες να συνιστά διακριτική ευχέρεια π.χ στην περίπτωση διαγωνισμών η εξετάσεων για πρόσληψη υπαλλήλων, ο εξεταστής δεσμεύεται από το πρόγραμμα και τη μορφή της δοκιμασίας, αλλά έχει τη δυνατότητα να καθορίσει τα κριτήρια βαθμολογίας.

Κατά γενική αρχή του Διοικητικού Δικαίου, συνιστάται τεκμήριο υπέρ της διακριτικής ευχέρειας, δηλαδή όπου από τις σχετικές διατάξεις δε προκύπτει επιτακτική υποχρέωση της Διοίκησης να προβεί στην έκδοση διοικητικής πράξης, τεκμαίρεται ότι έχει διακριτική ευχέρεια και όχι σχετική δέσμευση.

Η αρχή της νομιμότητας που διέπει όλο το σύστημα λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης, έχει εφαρμογή και στον τρόπο άσκησης της διακριτικής ευχέρειας.

Θα πρέπει συνεπώς να ασκείται εντός των ορίων της, τα οποία προσδιορίζονται από τους ίδιους τους κανόνες δικαίου που την παρέχουν, καθώς και από τις επιταγές του δημοσίου συμφέροντος, την αρχή της ισότητας, της χρηστής διοίκησης, της αναλογικότητας και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικούμενου.

β. Μεταβίβαση αρμοδιότητας:

Η αρμοδιότητα που έχει ανατεθεί σε ορισμένο όργανο δεν μπορεί να ασκηθεί από άλλο έστω και ανώτερο, εκτός εάν υπάρχει ρητή αντίθετη ρύθμιση.

Οι κανόνες δικαίου που ρυθμίζουν τις αρμοδιότητες, έχουν χαρακτήρα απρόσωπο και δεν μπορούν να τεθούν από τα ίδια τα όργανα στα οποία ανατίθεται η συγκεκριμένη αρμοδιότητα.

Συνεπώς, το συγκεκριμένο όργανο δεν μπορεί να μεταβάλει τους κανόνες που ρυθμίζουν την αρμοδιότητά του, η δε παράβαση των κανόνων περί αρμοδιότητας ερευνάται και αυτεπάγγελα. Σε περίπτωση παράνομης μεταβίβασης της αρμοδιότητας, το όργανο προς το οποίο μεταβιβάστηκε η αρμοδιότητα είναι αναρμόδιο και η πράξη που θα εκδοθεί πάσχει ακυρότητα.

Η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων επιτρέπεται και γίνεται μόνο με κανονιστική διοικητική πράξη του μεταβιβάζοντος οργάνου, μόνο κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης. Αυτό έχει ως συνέπεια ότι το όργανο προς το οποίο μεταβιβάστηκε η αρμοδιότητα καθίσταται αποκλειστικά αρμόδιο για την άσκηση αυτής. 9 του Κ.Δ.Δ, (Ν. 2690/99).

Εξαίρεση υπάρχει όταν αυτό ρητά προβλέπεται από διάταξη νόμου π..χ Ν.1558/85 άρθρο 10 παρ. 2.

γ. Εξουσιοδότηση υπογραφής (άρθρο 9 παρ.3, Κ.Δ.Δ): παροχή από ένα όργανο σε άλλο με ρητή πράξη συνήθως ιεραρχικά κατώτερο να υπογράψει αντ'αυτού και με εντολή του ορισμένες πράξεις. Οι πράξεις αυτές αν και φέρουν την υπογραφή του εξουσιοδοτημένου οργάνου, θεωρούνται πράξεις του εξουσιοδοτούντος οργάνου.

Η εξουσιοδότηση πρέπει να επιτρέπεται από τις διατάξεις που καθορίζουν των αρμοδιότητα του εξουσιοδοτούντος οργάνου.

δ. Αναπλήρωση: (Άρθρο 8 Κ.Δ.Δ) Διαφέρει και από την εξουσιοδότηση και από την μεταβίβαση. Επιτρέπεται η αναπλήρωση φυσικού προσώπου από άλλο σε περίπτωση απουσίας η κωλύματος (Βλ. Υπαλ. Κωδ. Άρθρο 97) . Θεωρείται δε ότι την αρμοδιότητα την ασκεί το ίδιο, και όχι το διοικητικό όργανο που αναπληρώνει.

ε. Χρονικοί περιορισμοί της αρμοδιότητας: Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι διατάξεις θέτουν προθεσμία μέσα στην οποία θα πρέπει να ασκηθεί η αρμοδιότητα.

Η προθεσμία μπορεί να είναι ενδεικτική η αποκλειστική. Όταν τάσσεται ρητά προθεσμία, η προκύπτει σαφώς κάτι τέτοιο από τις σχετικές διατάξεις, η προθεσμία ονομάζεται αποκλειστική η ανατρεπτική. (Το άρθρο 10 του Κ.Δ.Δ προβλέπει σχετικά).

Γενικά οι προθεσμίες για την υποβολή αίτησης, αναφοράς, δήλωσης η άλλου εγγράφου του ενδιαφερομένου είναι αποκλειστικές εκτός εάν ορίζεται αλλιώς από ειδική διάταξη. Αντίθετα, οι προθεσμίες για τη Διοίκηση είναι ενδεικτικές, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά. Όμως, οι προθεσμίες μέσα στις οποίες πρέπει να εκδοθούν πράξεις που έχουν δυσμενείς συνέπειες για τους διοικούμενους, είναι αποκλειστικές.

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η υπέρβαση της αποκλειστικής προθεσμίας όταν η υπέρβαση οφείλεται σε ανώτερη βία η δικαιολογείται από τις συντρέχουσες περιστάσεις.αρ.10 παρ. 6 Κ.Δ.Δ, π.χ λόγοι αντικειμενικής αδυναμίας.

2.4. Διοικητικά Όργανα:

Για να είναι αρμόδια προς έκδοση διοικητικών πράξεων, θα πρέπει να έχουν νόμιμη υπόσταση, δηλαδή να έχουν τηρηθεί όλες οι νομικές προϋποθέσεις που ορίζουν τα της συστάσεως.

Η σύσταση ενός διοικητικού οργάνου πρέπει να προβλέπεται ρητά από το Σύνταγμα, η από νομοθετική διάταξη η από κανονιστική πράξη που εκδίδεται κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης. Οι σχετικές διατάξεις θα πρέπει επίσης να προβλέπουν και τις προϋποθέσεις με τις οποίες αποκτάται η ιδιότητα ενός διοικητικού οργάνου.

Τρόποι απόκτησης τέτοιας ιδιότητας είναι η εκλογή (αιρετά όργανα), η ο διορισμός.

Όταν λοιπόν έχουν ακολουθηθεί όλες οι αναγκαίες προϋποθέσεις, τότε το διοικητικό όργανο έχει νόμιμη υπόσταση.

Το όργανο στερείται νόμιμης υπόστασης εάν:

-δεν υπάρχει πράξη που να προβλέπει τα της συστάσεώς του

-υπήρχε πράξη, αλλά είχε εκδοθεί καθ' υπέρβαση καθηκόντων: Πράξεις που εκδόθηκαν από όργανο το οποίο δεν είχε νόμιμη υπόσταση θεωρούνται ανύπαρκτες και η ενέργεια αυτή του προσώπου αποκαλείται νόσφιση εξουσίας η αντιποίηση αρχής η σφετερισμός εξουσίας.

α. Διακρίσεις διοικητικών οργάνων:

Από πλευράς αρμοδιότητας διακρίνονται σε:

-Όργανα με αποφασιστική αρμοδιότητα: Ορισμένα όργανα του Κράτους έχουν εκ του νόμου αποφασιστικές αρμοδιότητες και καλούνται «Αρχές». Τέτοια όργανα είναι ο Υπουργός, Νομάρχης, Οικονομικός Έφορος, Δασάρχης κλπ.

-Γνωμοδοτικά: Τα όργανα αυτά έχουν συμβουλευτική αρμοδιότητα εκτός εάν ειδικός νόμος ορίζει διαφορετικά.

Ανάλογα με τον αριθμό των προσώπων που τα αποτελούν σε:

-Μονομελή: Στην περίπτωση αυτή, η νόμιμη υπόσταση του οργάνου διαρκεί μέχρι να ακυρωθεί η παύσει να ισχύει η πράξη εκλογής η διορισμού του, η λήξει η θητεία του.

-Συλλογικά: Οι κανόνες που τα διέπουν αφορούν τη συγκρότηση, σύνθεση και λειτουργία τους.

Οι κανόνες αυτοί αποσκοπούν στην προστασία των διοικούμενων, διότι εξασφαλίζουν κάθε φορά τη διερεύνηση των υποθέσεων που τους αφορούν από τα πράγματι αρμόδια πρόσωπα και μάλιστα κατά τρόπο αμερόληπτο και αντικειμενικό, και αφετέρου στην εύρυθμη λειτουργία της διοίκησης και την προάσπιση του δημόσιου συμφέροντος.

Οι περισσότεροι προβλέπονται από τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, και συμπληρωματικά, από τη νομολογία.

Η νόμιμη υπόσταση, η σύσταση δηλαδή δια νόμου, συγκρότηση, σύνθεση, και λειτουργία ρυθμίζονται από ειδικούς κανόνες που πηγάζουν από τις γενικές αρχές του δικαίου η τη νομολογία. Πολλοί από αυτούς περιλαμβάνονται στα άρθρα 13,14,15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Κατά τη Νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, το συλλογικό όργανο πρέπει να έχει τουλάχιστον τρία μέλη, αλλά δεν υπάρχει κείμενο νόμου

που να επιβάλλει κάτι τέτοιο. Με νεώτερη απόφαση το ΣΤΕ δέχεται και τη δυνατότητα νόμιμης συγκρότησης συλλογικού οργάνου από δύο μόνο μέλη είτε με νομοθετική διάταξη είτε με κανονιστική πράξη που εκδίδεται κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης.

Ειδικότερα:

α. **Συγκρότηση:** κατά το άρθρο 13 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας είναι ο καθορισμός του αριθμού και της ιδιότητας των μελών του συλλογικού οργάνου, με πράξη που προβλέπει ο νόμος.

Ο ορισμός του ίδιου προσώπου με περισσότερες από μια ιδιότητες δεν επιτρέπεται. Τα συλλογικά όργανα αν στο νόμο δεν ορίζεται διαφορετικά, συγκροτούνται τουλάχιστον από τρία (3) μέλη.

β. **Σύνθεση** είναι η νόμιμη συμμετοχή των τακτικών ή σε περίπτωση κωλύματος αναπληρωματικών μελών του συλλογικού οργάνου. Όταν τα τακτικά μέλη απουσιάζουν ή κωλύονται παρίστανται τα αναπληρωματικά μέλη. Όλα τα μέλη (τακτικά και αναπληρωματικά) πρέπει να έχουν προσκληθεί εγκαίρως.

Κατά το άρθρο 14 του ΚΔΔ η πρόσκληση, η οποία περιλαμβάνει την ημερησία διάταξη, γνωστοποιείται από το γραμματέα, στα μέλη, τουλάχιστον 48 ώρες πριν από τη συνεδρίαση. Η προθεσμία αυτή μπορεί σε περίπτωση κατεπείγοντος θέματος, να συντμηθεί, στην πρόσκληση όμως, που πρέπει να είναι έγγραφη, βεβαιώνονται οι λόγοι που κατέστησαν τη σύντμηση αναγκαία.

Σε μη κατεπείγουσες περιπτώσεις η πρόσκληση μπορεί να γίνεται και τηλεφωνικά ή τηλεγραφικά ή με τηλεμοιότυπο (FAX) ή άλλο πρόσφορο μέσον, εφόσον το γεγονός του τρόπου αυτού πρόσκλησης αποδεικνύεται από σχετική σημείωση σε ειδικό βιβλίο, η οποία πρέπει να φέρει και την υπογραφή του προσώπου που έκανε την κλήτευση.

Πρόσκληση δεν απαιτείται όταν οι συνεδριάσεις γίνονται σε τακτές ημέρες, που είναι γνωστές στα μέλη, ή όταν μέλος έχει δηλώσει πριν από τη συνεδρίαση κώλυμα συμμετοχής ή όταν το κώλυμα είναι γνωστό στον πρόεδρο του συλλογικού οργάνου. Την έλλειψη πρόσκλησης θεραπεύει η παρουσία του μέλους στη συνεδρίαση.

Αν συμμετάσχει το τακτικό μέλος, η μη πρόσκληση του αναπληρωματικού δεν συνεπάγεται ακυρότητα. Αν κατά τη συνεδρίαση απουσιάσει τακτικό μέλος μη προσκληθέν, η συνεδρίαση είναι παράνομη. Το ίδιο ισχύει και αν αντί αυτού συμμετείχε το αντίστοιχο αναπληρωματικό μέλος.

γ. **Λειτουργία:** Κατά το άρθρο 14 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η νομιμότητα της σύνθεσης του συλλογικού οργάνου δεν επηρεάζεται από την τυχόν εναλλαγή των μετεχόντων μελών σε διαδοχικές συνεδριάσεις. Μέλη συλλογικού οργάνου τα οποία είναι σύζυγοι ή συνδέονται μεταξύ τους με συγγένεια έως και τετάρτου βαθμού εξ αίματος ή αγχιστείας δεν επιτρέπεται να μετάσχουν στην ίδια συνεδρίαση. Οι συνεδριάσεις είναι μυστικές εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Τα της εξαίρεσης του άρθρου 7 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, δεν εφαρμόζονται όταν τα απομένοντα μέλη δε σχηματίζουν απαρτία.

δ. **Απαρτία:** Για να λάβει έγκυρη απόφαση το συλλογικό όργανο πρέπει να υπάρχει ορισμένος αριθμός μελών, που καθορίζεται από το Νόμο, ελλείψει δε σχετικής διάταξης πρέπει να παρίστανται μέλη περισσότερα από αυτά που δεν συμμετέχουν, δηλαδή η πλειοψηφία του συνόλου των μελών (ΣΤΕ 1813/1977). Η

απαρτία πρέπει να υπάρχει καθ' όλη τη διάρκεια της συνεδρίασης προς λήψη απόφασης.

Όταν η συγκρότηση είναι τριμελής, απαιτείται η παρουσία και των τριών μελών (ΣτΕ 1371/1968), εκτός αν υπάρχει αντίθετη διάταξη. Αν κατά την πρώτη συνεδρίαση διαπιστωθεί έλλειψη απαρτίας, το όργανο καλείται εκ νέου, το νωρίτερο σε 24 ώρες στον ίδιο τόπο και με την ίδια ημερήσια διάταξη.

Στη νέα συνεδρίαση υπάρχει απαρτία τουλάχιστον με το 1/3 του συνόλου των μελών και σε κάθε περίπτωση όχι λιγότερα των τριών (3) τακτικών ή αναπληρωματικών μελών. Στα τριμελή συλλογικά όργανα για να υπάρχει απαρτία απαιτείται η παρουσία και των τριών (ΚΔΔ άρθρο 14 παρ. 1).

Κυριότερα όργανα του Κράτους:

- Κεντρικά:

- Πρόεδρος της Δημοκρατίας
- Κυβέρνηση

Τα προβλεπόμενα από το ν. 1558/1985 περί συλλογικών οργάνων της κυβέρνησης ως εξής:

- Κυβερνητικό Συμβούλιο (ΚΥΣΥΜ)
- Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής και Εθνικής Άμυνας
- Επιτροπή Τιμών και Εισοδημάτων
- Ανώτατο Συμβούλιο Οικονομικής Πολιτικής
- Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας και Περιβάλλοντος
- Πρωθυπουργός
- Υπουργοί
- Υφυπουργοί
- Γενικοί Γραμματείς

- Περιφερειακά:

- - ΟΤΑ Α΄ ΒΑΘΜΟΥ (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Δήμοι και Κοινότητες
- -Περιλαμβάνουν δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια.
- - ΟΤΑ Β΄ ΒΑΘΜΟΥ (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση).Ενώ οι ΟΤΑ Β΄ ΒΑΘΜΟΥ προβλέπονται από το Σύνταγμα (άρθρο 102 παρ.1), μόλις το 1994 (ν. 2218/1994, 2240/1994) εξειδικεύθηκε ο θεσμός και άρχισε να λειτουργεί στη χώρα μας.
- - ΟΤΑ Γ΄ ΒΑΘΜΟΥ: Πρόκειται για τις Περιφέρειες, θεσμός που προβλέπεται από το ν. 1622/1986, και εξειδικεύθηκε με το Π.Δ 51/1987, το οποίο συνιστά 13 διοικητικές περιφέρειες στη χώρα, με σκοπό τη διευκόλυνση του σχεδιασμού της περιφερειακής ανάπτυξης και την ενίσχυση της αποκέντρωσης. Της Περιφέρειας προϊστάται ο Γενικός Γραμματέας. Συνεπικουρούμενος από το Περιφερειακό Συμβούλιο.

2.5. Διοικητικές Πράξεις

Προκειμένου η Διοίκηση να προβεί σε κάποια υλική ενέργεια, πρέπει να δηλώσει μονομερώς τη σχετική βούλησή της με τυπική πράξη, η οποία πρέπει να εκδοθεί με τη διαδικασία που προβλέπει ο Νόμος. Αυτή η δήλωση βούλησης, με

την οποία θεσπίζεται μια νομική ρύθμιση, καλείται διοικητική πράξη και πρέπει να διέπεται από τις αρχές του Κράτους Δικαίου, του Δημοσίου Συμφέροντος, της Νομιμότητας, της Αναλογικότητας, της Χρηστής Διοίκησης, της Ισονομίας, της Έντιμης Διαχείρισης, της Διαφάνειας, του Σεβασμού της Προσωπικότητας, της Οικονομίας και της Αποτελεσματικότητας.

Η διοικητική πράξη είναι εκτελεστή όταν η νομική ρύθμιση που θεσπίζεται είναι υποχρεωτική χωρίς να χρειάζεται καμία άλλη διαδικασία.

Η εκτελεστή διοικητική πράξη κάθε διοικητικού οργάνου επιφέρει μεταβολή στο νομικό κόσμο, δηλαδή ιδρύει, τροποποιεί ή καταργεί δικαιώματα και υποχρεώσεις και δεσμεύει τόσο τη Διοίκηση όσο και τον διοικούμενο. Η διοικητική πράξη υπόκειται στο Νόμο ενώ η υλική ενέργεια υπόκειται στη διοικητική πράξη, π.χ. ένας υπάλληλος που υπέπεσε σε πειθαρχικό αδίκημα δεν μπορεί να υποχρεωθεί στην καταβολή προστίμου κλπ. πριν εκδοθεί πράξη που επιβάλλει την ποινή, ή ένας πολίτης δεν μπορεί να εξαναγκασθεί στην πληρωμή φόρου πριν ο φόρος προσδιορισθεί με διοικητική πράξη.

Η νομική ρύθμιση που θεσπίζεται με μια διοικητική πράξη διακρίνεται σε ατομική ή κανονιστική:

-Ατομική διοικητική πράξη είναι αυτή που αναφέρεται σε συγκεκριμένα πρόσωπα ή καταστάσεις π.χ. διορισμός υπαλλήλων, κλήση στρατευσίμων προς κατάταξη.

-Κανονιστική διοικητική πράξη έχουμε με μια μόνη εφαρμογή αλλά εφαρμόζεται σε αόριστα και μελλοντικά πρόσωπα ή καταστάσεις. Η γενικότητα της κανονιστικής πράξης της προσδίδει ομοιότητα με το Νόμο, από ουσιαστική άποψη, δεν είναι όμως Νόμος από τυπική άποψη αφού εκδίδεται από διοικητικά όργανα και κατ' εφαρμογή του θεσμού της Νομοθετικής Εξουσιοδότησης.

Με τους νόμους πλαίσια που ψηφίζονται από την ολομέλεια της Βουλής (Άρθρο 43 παρ. 4 του Συντάγματος), παρέχεται **νομοθετική εξουσιοδότηση** για έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων. Με τους νόμους αυτούς τίθενται και χρονικά όρια για τη χρήση της εξουσιοδότησης, η οποία έχει αποκλειστικό φορέα τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Κάθε σχέδιο κανονιστικού διατάγματος πρέπει να σταλεί στο ΣτΕ για επεξεργασία από πλευράς νομιμότητας και νομοτεχνικής αρτιότητας. Το ΣτΕ στην προκειμένη περίπτωση ενεργεί ως διοικητικό όργανο και η γνώμη του είναι απλή. Αν δεν υπάρχει γνώμη του ΣτΕ μπορεί να ακυρωθεί το Διάταγμα για παράβαση του Συντ. άρθρο 95 παρ. 1δ.

Η ΑΤΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ κατά το άρθρο 17 του Κ.Δ.Δ. πρέπει να είναι σαφώς, ειδικώς και επαρκώς αιτιολογημένη, (Βλ. και Σύνταγμα άρθρο 10 παρ. 1) και να περιλαμβάνει τη διαπίστωση της συνδρομής των ουσιαστικών προϋποθέσεων που προβλέπει ο Νόμος για την έκδοσή της. Η αιτιολογία πρέπει να περιέχεται στο σώμα της πράξης, αν προβλέπεται ρητώς από το Νόμο, διαφορετικά πρέπει να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου.

Στην ατομική διοικητική πράξη αναφέρεται η τυχόν δυνατότητα άσκησης προσφυγής (ειδική ή ενδικοφανούς) το αρμόδιο όργανο για την εξέτασή της, η προθεσμία και οι συνέπειες παράλειψης της άσκησής της.

Η παράλειψη αναφοράς των εφαρμοζομένων διατάξεων και της δυνατότητας άσκησης των ανωτέρω προσφυγών δεν επιδρούν στο κύρος της διοικητικής πράξης (Κ.Δ.Δ. άρ. 16 παρ.1).

Η ατομική διοικητική πράξη μπορεί κατ' εξαίρεση να είναι προφορική, όταν η τήρηση του έγγραφου τύπου ματαιώνει την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, όπως π.χ. στην περίπτωση τροχονόμου που δηλώνει προφορικά μια ρύθμιση. Επίσης επιτρέπεται, εκτός από το γραπτό και προφορικό λόγο, η Δημόσια Διοίκηση να χρησιμοποιεί και σύμβολα για την έκφραση της βούλησής της, εφόσον βέβαια οι αποδέκτες της πράξης έχουν την δυνατότητα να κατανοήσουν το περιεχόμενό της, όπως π.χ. τα φωτεινά σήματα και οι πινακίδες της τροχαίας ή εφόσον τα σύμβολα αυτά γνωστοποιούνται βάσει επεξηγήσεων.
Ενέργειες που προηγούνται της έκδοσης της διοικητικής πράξης:

Σε πολλές περιπτώσεις οι σχετικές διατάξεις προβλέπουν ορισμένες γνωμοδοτήσεις ή προτάσεις επί του ρυθμιστέου θέματος από συλλογικά όργανα. Όταν ο νόμος απαιτεί γνώμη προς έκδοση μιας διοικητικής πράξης, αυτή μπορεί να είναι «απλή», «σύμφωνη» ή «υποχρεωτική». Στη γνωμοδοτική διαδικασία περιλαμβάνεται και η επεξεργασία των κανονιστικών διαταγμάτων από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Η γνώμη είναι προπαρασκευαστική ενέργεια και τη ζητά πάντα το αποφασίζον όργανο και μάλιστα πριν ενεργήσει. Η γνώμη ή η πρόταση πρέπει να είναι έγγραφη, αιτιολογημένη και επίκαιρη (ΚΔΔ άρθρο 20 παρ.1).

Επίσης το άρθρο 6 του ΚΔΔ προβλέπει τη συμμετοχή και την ακρόαση του ενδιαφερομένου διοικούμενου, (Άρθρο 20 παρ. 2 του Συντ.) πριν από κάθε ενέργεια ή μέτρο των Διοικητικών Αρχών που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του. Στις περιπτώσεις αυτές οφείλουν να καλούν τον ενδιαφερόμενο να εκφράσει τις απόψεις του, εγγράφως ή προφορικά, ως προς τα σχετικά θέματα.

Η κλήση προς ακρόαση πρέπει να είναι έγγραφη, να αναφέρει τόπο, ημέρα και ώρα ακρόασης και να προσδιορίζει το αντικείμενο του μέτρου της ενέργειας, να κοινοποιείται δε στον ενδιαφερόμενο τουλάχιστον 5 ημέρες πριν από την ημέρα της ακρόασης. Η τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας και η λήψη υπόψη των απόψεων του ενδιαφερομένου πρέπει να προκύπτουν από την αιτιολογία της διοικητικής πράξης.

Αν η άμεση λήψη του δυσμενούς μέτρου είναι αναγκαία για την αποτροπή κινδύνου ή λόγω επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος, είναι κατ' εξαίρεση δυνατή η ρύθμιση χωρίς προηγούμενη κλήση του ενδιαφερομένου.

Αν η κατάσταση που ρυθμίστηκε είναι δυνατόν να μεταβληθεί, η Διοικητική Αρχή μέσα σε προθεσμία 15 ημερών, καλεί τον ενδιαφερόμενο να εκφράσει τις απόψεις του σύμφωνα με τα ανωτέρω, οπότε και προβαίνει (η Διοίκηση) σε τυχόν νέα ρύθμιση. Αν η προθεσμία των 15 ημερών παρέλθει άπρακτη, το δυσμενές μέτρο παύει αυτοδικαίως να ισχύει χωρίς άλλη ενέργεια.

Όταν ο νόμος απαιτεί ΑΠΛΗ ΓΝΩΜΗ άλλου οργάνου, αυτή διατυπώνεται κατόπιν πρωτοβουλίας και ερωτήματος του αποφασίζοντος οργάνου. Το αποφασιστικό όργανο δεν δεσμεύεται από τη γνώμη αλλά μπορεί να αποφασίσει διαφορετικά από τη διατυπωθείσα γνώμη. Στην περίπτωση αυτή πρέπει η απόφασή του να είναι ειδικά αιτιολογημένη, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Κ.Δ.Δ.

Επίσης το αποφασιστικό όργανο με αιτιολογημένη πράξη του, στην οποία αναφέρεται η πλημμέλεια της γνωμοδότησης, μπορεί να αναπέμψει την υπόθεση στο γνωμοδοτικό όργανο για νέα έρευνα. Οσάκις στο νόμο η γνώμη δεν

χαρακτηρίζεται σύμφωνη νοείται ως απλή. Το αρμόδιο όργανο μπορεί να ζητήσει τη γνώμη άλλου οργάνου οικειοθελώς (ΚΔΔ αρ. 20 παρ. 3).

Αν η απλή γνώμη δεν υποβληθεί μέσα στην προθεσμία που έχει τυχόν ταχθεί από το Νόμο ή από το αποφασίζον όργανο ή σε κάθε περίπτωση μέσα σε εύλογο χρόνο, η διοικητική πράξη μπορεί να εκδοθεί και χωρίς αυτήν (Κ.Δ.Δ άρθρο 20 παρ.4).

Όταν ο νόμος απαιτεί ΣΥΜΦΩΝΗ ΓΝΩΜΗ, το αποφασιστικό όργανο μπορεί να εκδώσει τη διοικητική πράξη σύμφωνα με τη γνωμοδότηση, ή αν δεν αποδέχεται τη γνώμη, να μην εκδώσει την πράξη και εφόσον έχει διακριτική ευχέρεια, η οποία το επιτρέπει.

Η μη αποδοχή της σύμφωνης γνώμης πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Κ.Δ.Δ. με σχετική πράξη. Η σύμφωνη γνώμη όπως και η απλή διατυπώνεται κατόπιν πρωτοβουλίας και ερωτήματος του αποφασίζοντος οργάνου.

Αν δεν ζητηθεί η γνώμη δεν συνεπάγεται ακυρότητα γιατί το ερώτημα δεν αποτελεί ουσιώδη τύπο και συνεπώς η έλλειψη αυτού δεν έχει καμιά επίδραση. Η αρνητική σύμφωνη γνώμη έχει εκτελεστό χαρακτήρα και εμποδίζει το αποφασιστικό όργανο να εκδώσει θετική πράξη ή το υποχρεώνει στην έκδοση αρνητικής πράξης.

Πριν να ολοκληρωθεί η διοικητική ενέργεια, δηλαδή πριν να εκδώσει το αποφασιστικό όργανο τη διοικητική πράξη, μπορεί το γνωμοδοτικό όργανο να επανέλθει ελευθέρως και να μεταβάλει τη διατυπωθείσα σύμφωνη θετική γνώμη, ακόμη και κατά διαφορετική εκτίμηση αλλά πρέπει να αιτιολογήσει τη μεταβολή. Προκειμένου όμως περί αρνητικής σύμφωνης γνώμης, η μεταβολή της συνιστά ανάκληση διοικητικής πράξης και επιτρέπεται κατά τους κανόνες της ανάκλησης.

Η ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ διαφέρει από την απλή ή σύμφωνη καθώς και από την πρόταση, γιατί σε κάθε περίπτωση αποτελεί αυτοτελή διοικητική πράξη. Η υποχρεωτική γνωμοδότηση εκδίδεται από όργανο που έχει αποφασιστική αρμοδιότητα και υποχρεώνει άλλο όργανο να εκδώσει, στη συνέχεια, άλλη διοικητική πράξη του ίδιου περιεχομένου.

Η υποχρεωτική αυτή γνωμοδότηση αποτελεί στάδιο της ΣΥΝΘΕΤΗΣ διοικητικής ενέργειας, όπου ο νόμος ορίζει ότι η διοικητική πράξη εκδίδεται κατόπιν αποφάσεως, συλλογικού οργάνου. Η απόφαση αυτή συνιστά υποχρεωτική γνωμοδότησης, ήτοι μία από τις διοικητικές πράξεις της σύνθετης διοικητικής ενέργειας.

Η ΣΥΝΘΕΤΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ αποτελείται από σειρά διοικητικών εκτελεστών πράξεων. Παραδείγματος χάριν η διαδικασία που καταλήγει σε Διάταγμα που επιβάλλει πειθαρχική ποινή σε αξιωματικό είναι σύνθετη διοικητική ενέργεια, διότι συμμορφώνεται προς υποχρεωτική πράξη του ανακριτικού συμβουλίου.

Όταν ο νόμος απαιτεί ΠΡΟΤΑΣΗ, το αποφασιστικό όργανο δεν μπορεί να ενεργήσει πριν λάβει την πρόταση. Η πρόταση έχει την ίδια φύση με τη σύμφωνη γνώμη, διαφέρει όμως από αυτή γιατί υποβάλλεται με πρωτοβουλία του προτείνοντος οργάνου, ενώ η γνώμη, όπως είπαμε ανωτέρω, διατυπώνεται κατόπιν πρωτοβουλίας και ερωτήματος του αποφασίζοντος οργάνου.

Το αποφασιστικό όργανο μπορεί να αποκρούσει ή να δεχθεί την πρόταση, όχι όμως να την τροποποιήσει. Αν δεχθεί την πρόταση οφείλει να ενεργήσει σύμφωνα με την πρόταση και από την άποψη αυτή ομοιάζει με την σύμφωνη γνώμη.

Αν την αποκρούσει πρέπει να αιτιολογήσει ειδικώς τη μη αποδοχή της με σχετική πράξη, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Κ.Δ.Δ. 60. Όπου ο νόμος προβλέπει ΕΓΚΡΙΣΗ, αυτή θεωρείται ως αναγκαία για να προσδώσει εκτελεστό χαρακτήρα στην εγκρινόμενη πράξη.

Η διοικητική πράξη που υπόκειται σε έγκριση στερείται εκτελεστότητας πριν εγκριθεί, ενσωματώνεται δε στη ρητή εγκριτική πράξη. Στην έννοια της έγκρισης περιλαμβάνεται ο έλεγχος της νομιμότητας της εγκρινόμενης πράξης και των προπαρασκευαστικών αυτής ενεργειών και κατά κανόνα και ο έλεγχος σκοπιμότητας, εκτός ρητής αντίθετης ρύθμισης. Το όργανο που έχει την εγκριτική αρμοδιότητα, μπορεί να εγκρίνει ή να μην εγκρίνει την πράξη, δεν μπορεί όμως να την τροποποιήσει, εκτός αν αυτό προβλέπεται ρητά από τις σχετικές διατάξεις.

δ. Έκδοση Διοικητικών Πράξεων:

Η ΑΤΟΜΙΚΗ Διοικητική Πράξη ολοκληρώνεται, δηλαδή εκδίδεται και εκτός αντίθετης ρητής διάταξης αρχίζει να ισχύει, με την υπογραφή και τη χρονολόγησή της, εκτός αν ο Νόμος προβλέπει τη δημοσίευσή της, οπότε η δημοσίευση τίθεται ως συστατικός τύπος και η έκδοσή της ολοκληρώνεται με τη δημοσίευση της πράξης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Κ.Δ.Δ.

Στην περίπτωση της δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ως ημερομηνία δημοσίευσης λαμβάνεται εκείνη την οποία φέρει το σχετικό ΦΕΚ, η δε κυκλοφορία του θεωρείται ότι γίνεται, κατ' αμάχητο τεκμήριο την ημέρα της οποίας φέρει την ημερομηνία.

Με τη δημοσίευση δημιουργείται τεκμήριο γνώσεως και καθίσταται εφικτός ο έλεγχος νομιμότητας. Επίσης αρχίζει να κινείται η προθεσμία της αίτησης ακυρώσεως ενώπιον του ΣτΕ, εκτός αν πρόκειται για ατομική πράξη, η οποία λόγω της φύσης της πρέπει να κοινοποιηθεί, οπότε η προθεσμία αρχίζει από την κοινοποίηση. Αναδημοσίευση της πράξης, εφόσον με αυτή επέρχονται αλλοιώσεις στο περιεχόμενό της κινεί νέα προθεσμία.

Η ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ Διοικητική Πράξη ολοκληρώνεται, δηλαδή εκδίδεται με τη δημοσίευσή της στο ΦΕΚ, εκτός αν προβλέπεται ειδικός τρόπος δημοσιότητας όπως π.χ. οι κανονιστικές πράξεις των Νομαρχών, οι οποίες δημοσιεύονται στον τοπικό τύπο και καταχωρείται κυρωμένο αντίγραφο σε ειδικό βιβλίο της Νομαρχίας προσιτό στο κοινό (Ν. 301/76 άρθρο 3 παρ. 1 ΦΕΚ 91Α/20.4.1976).

Η διαφορά μεταξύ ατομικών και κανονιστικών πράξεων έγκειται στο ότι οι τελευταίες δημοσιεύονται στο ΦΕΚ είναι έγγραφα και ανακαλούνται ελεύθερα.

Οι αρμόδιες Υπηρεσίες υποχρεούνται να χορηγούν βεβαιώσεις για την έκδοση ή δημοσίευση Διοικητικών πράξεων.

Η κοινοποίηση της ατομικής διοικητικής πράξης δεν είναι συστατικός τύπος αλλά απλό μέσον δήλωσης της πράξης και τα έννομα αποτελέσματα αρχίζουν από την κοινοποίησή της στο πρόσωπο το οποίο αφορά. Η κοινοποίηση είναι υποχρεωτική για τη Διοίκηση, η οποία επιλέγει τον κατά περίπτωση προσφορότερο τρόπο κοινοποίησης. Η μη κοινοποίηση κωλύει την έναρξη ισχύος της πράξης καθώς και την έναρξη προθεσμίας για προσβολής της αλλά δεν επιδρά επί του κύρους της.

Ανάκληση διοικητικών πράξεων:

Ανάκληση συνιστά η διοικητική πράξη με την οποία αίρεται η ισχύς μιας άλλης διοικητικής πράξης αναδρομικά. Πολλές φορές καταχρηστικώς χρησιμοποιείται ο όρος ανάκληση και για τον εφεξής χρόνο κατάργησης μιας διοικητικής πράξης.

Η ανάκληση των διοικητικών πράξεων ρυθμίζεται από τις γενικές αρχές του Διοικητικού Δικαίου, που είναι οι εξής:

- Η αρχή της **νομιμότητας**, που επιβάλλει στη Διοίκηση την ανάκληση κάθε παράνομης πράξης της,
- Η αρχή της **καλής πίστης**, επιβάλλει τη διατήρηση των ευμενών για τους διοικούμενους πράξεων ώστε να μη κλονίζεται η εμπιστοσύνη τους έναντι των πράξεων της Διοίκησης,
- Η αρχή της υπεροχής του **δημοσίου συμφέροντος** κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας της Διοίκησης, ημπορεί να επιβάλλει άλλοτε τη διατήρηση και άλλοτε την ανάκληση μιας διοικητικής πράξης.

Η Διοίκηση έχει κατ' αρχήν διακριτική ευχέρεια και όχι υποχρέωση, με την έννοια της οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας να προβεί στην ανάκληση παράνομων διοικητικών πράξεων, εκτός αν υπάρχει ρητή διάταξη που επιβάλλει την υποχρέωση ανάκλησης.

Η αρχή της νομιμότητας απαιτεί από τη Διοίκηση όχι μόνο να τηρεί το δίκαιο κατά την έκδοση των πράξεών της αλλά και να ανακαλεί τυχόν εκδοθείσα παράνομη πράξη, γιατί έτσι μόνο αποκαθίσταται η έννομη τάξη. Εκτός όμως των παράνομων πράξεων κατ' εξαίρεση επιτρέπεται και η ανάκληση νομίμων διοικητικών πράξεων.

α. Πως και ποιός κάνει την ανάκληση:

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του Κ.Δ.Δ, αρμόδιο όργανο για την ανάκληση ατομικής διοικητικής πράξης είναι εκείνο που εξέδωσε. Για την ανάκληση δεν είναι απαραίτητο να τηρείται η ίδια διαδικασία και ο ίδιος τύπος έκδοσης της ανακαλούμενης πράξης. Δεν απαιτείται π.χ. γνωμοδότηση αρμοδίου συλλογικού οργάνου εκτός των περιπτώσεων:

- Ανάκλησης νόμιμης πράξης
- Ανάκλησης παράνομης πράξης ύστερα από εκτίμηση πραγματικών περιστατικών.

β. Ανάκληση παράνομων διοικητικών πράξεων:

Όταν ανακαλείται παράνομη πράξη, αυτή εξαφανίζεται αναδρομικώς, από τότε που εκδόθηκε η ανακαλούμενη πράξη. Ειδικά η ανάκληση ενεργεί για τον εφεξής χρόνο όταν ανακαλούνται διοικητικές πράξεις, με τις οποίες είχαν χορηγηθεί περιοδικές παροχές (π.χ. συντάξεις) και αποκλείεται η αναζήτηση των καταβληθεισών παροχών που εισπράχθηκαν καλοπίστως. Αν όμως ο διοικούμενος τελούσε σε δόλο, τότε η ανάκληση ενεργεί αναδρομικώς και επιτρέπεται η αναζήτηση των παροχών που καταβλήθηκαν.

Όταν μια διοικητική πράξη δεν βρίσκει έρεισμα στο νόμο ή εκδίδεται κατόπιν «πλάνης περί τα πράγματα» είναι παράνομη, όπως π.χ. στην περίπτωση που η Διοίκηση χορηγεί δάνειο σε πρόσωπο που το θεωρεί, εσφαλμένως, ως σεισμόπληκτο ενώ δεν είναι.

Οι παράνομες ατομικές διοικητικές πράξεις που έχουν δημιουργήσει δικαιώματα για τους διοικούμενους ανακαλούνται ελεύθερα εντός ευλόγου χρόνου, ο οποίος σύμφωνα με τον Α.Ν. 260/1968 δεν μπορεί να είναι μικρότερος της πενταετίας από την έκδοση της πράξης. Μπορεί να γίνει ανάκληση και μετά τον εύλογο χρόνο, πλην αντίθετης ειδικής διάταξης όταν:

- Η έκδοση της πράξης προκλήθηκε από δόλια ενέργεια του διοικούμενου
- Υπάρχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος ή η πράξη προσκρούει στη δημόσια τάξη ή γίνεται προς συμμόρφωση της Διοίκησης σε αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων.

Οι δυσμενείς παράνομες πράξεις ανακαλούνται και μετά την πενταετία.

γ. Ανάκληση νόμιμων διοικητικών πράξεων:

Οι ευμενείς νόμιμες διοικητικές πράξεις από τις οποίες δηλαδή οι διοικούμενοι απέκτησαν δικαιώματα (π.χ. διαπιστωτικές) ΔΕΝ ΑΝΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ, έστω και αν υπάρξει διαφορετική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών λόγω μεταβολής των αντιλήψεων της Διοίκησης (ΣτΕ 4045/1976), παρά μόνο για λόγους δημοσίου συμφέροντος ανεξαρτήτως της παρέλευσης χρόνου από την έκδοσή τους (ΣτΕ 2708/1977), και η ανάκληση ενεργεί από την ημερομηνία έκδοσης της ανακλητικής πράξης. Όταν ανακαλείται ανακλητική πράξη, αναβιώνει η αρχική. Οι δυσμενείς νόμιμες πράξεις ανακαλούνται ελεύθερα.

στ. Διάρκεια και λήξη ισχύος Διοικητικών Πράξεων:

Οι διοικητικές πράξεις (κανονιστικές ή ατομικές) δεν έχουν αναδρομική ισχύ, κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, εκτός όταν:

- Προβλέπεται από το νόμο.
- Εκδίδονται προς συμμόρφωση της διοίκησης σε απόφαση του ΣτΕ .
- Έχει προεκδοθεί πράξη που ακυρώνεται από το ΣτΕ για τυπικό λόγο (ανεπαρκής, δικαιολογία, κακή σύνθεση του συλλογικού οργάνου) και εκδίδεται νέα πράξη με το ίδιο περιεχόμενο.
- Ανακαλείται παράνομη ατομική πράξη.

Η ισχύς των Διοικητικών Πράξεων διαρκεί από την έκδοσή τους μέχρι τη λήξη τους.

Η λήξη επέρχεται όταν:

- Λήξει η προθεσμία ισχύος της π.χ. άδεια ενός μήνα,
- Εκλείψει το αντικείμενο της πράξης, λόγω θανάτου του προσώπου που αφορά η πράξη και έχει προσωποπαγή χαρακτήρα, π.χ. διορισμός δημοσίου υπαλλήλου, άδεια άσκησης επαγγέλματος κλπ
- Καταργηθεί η πράξη ολικά ή μερικά με νόμο ή με έκδοση νεώτερης πράξης με αντίθετο περιεχόμενο.
- Ανακληθεί για τον εφεξής χρόνο.
- Παραιτηθεί ο ενδιαφερόμενος και η παραίτηση επιτρέπεται, όπως π.χ. οι προσωποπαγείς πράξεις.

Η κατάργηση της διοικητικής πράξης (κανονιστικής ή ατομικής) είναι δυνατόν να γίνει ως κατωτέρω:

1.Οι κανονιστικές πράξεις που εκδόθηκαν βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης μπορούν αυτές να καταργηθούν ελεύθερα με νεώτερη που ρυθμίζει διαφορετικά το ίδιο θέμα, εφόσον εξακολουθεί να ισχύει η νομοθετική εξουσιοδότηση και για τον εφεξής χρόνο. Όταν όμως μια κανονιστική πράξη (Προεδρικό Διάταγμα) έχει

εκδοθεί βάσει του άρθρου 43 παρ. 1 του Συντάγματος, είναι πάντοτε δυνατή η κατάργησή της.

3. ΕΝΟΤΗΤΑ: ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ: Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΟΥΜΕΝΟΥ

Πρόσβαση του διοικούμενου στα διοικητικά έγγραφα:

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο κάθε ενδιαφερόμενος πολίτης δικαιούται να λαμβάνει γνώση του περιεχομένου των διοικητικών εγγράφων χωρίς την επίκληση συγκεκριμένου εννόμου συμφέροντος. Επίσης έχει δικαίωμα να λαμβάνει γνώση και των ιδιωτικών εγγράφων που είναι σχετικά με την υπόθεσή του και έχει έννομο συμφέρον. Εξαιρέση υπάρχει όταν πρόκειται για έγγραφα που αφορούν την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου η παραβιάζεται η αρχή των προσωπικών δεδομένων.

Η απόρριψη του αιτήματος ενδιαφερομένου να λάβει γνώση των διοικητικών και ιδιωτικών εγγράφων πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να γνωστοποιείται εγγράφως, το αργότερο μέσα σε ένα (1) μήνα από την υποβολή της αίτησης.

Το δικαίωμα να λαμβάνουν γνώση οι ενδιαφερόμενοι των διοικητικών και ιδιωτικών εγγράφων ασκείται με μελέτη ή χορήγηση αντιγράφου των ανωτέρω εγγράφων υπό την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Εάν πρόκειται για πληροφορίες ιατρικού χαρακτήρα, αυτές γνωστοποιούνται στον αιτούντα με τη βοήθεια γιατρού, ο οποίος ορίζεται για το σκοπό αυτό.

3.1. Η Διοικητική Διαδικασία

Διαδικασία έκδοσης διοικητικών πράξεων. Περιεχόμενο – Τύπος.

Σε πολλές ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης είχαν αρχίσει από το 1950 να κωδικοποιούν σε ενιαία κείμενα τις διατάξεις που προέβλεπαν τη διαδικασία έκδοσης των διοικητικών πράξεων. Οι Κώδικες Διοικητικής Διαδικασίας αποσκοπούν στην απλοποίηση, συντόμηση, διαφάνεια και αποτελεσματικότητα που πρέπει να διακρίνει τη δράση της Δημόσιας Διοίκησης καθώς επίσης και στην παροχή εγγυήσεων ότι η Διοίκηση δεν θα θίξει τα δικαιώματα και τα συμφέροντα του πολίτη κατά τα διάφορα στάδια των ενεργειών της.

Οι ρυθμίσεις αυτές διευκολύνουν τα διοικητικά όργανα κατά τη λειτουργία τους, προστατεύουν το δημόσιο συμφέρον και το συμφέρον του πολίτη. Η κατάρτιση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας στη χώρα μας καθυστέρησε πολύ με το επιχείρημα ότι η ύπαρξη δικαστικού ελέγχου των δικαστικών πράξεων καθιστά άχρηστο τον εγγυητικό ρόλο της κωδικοποίησης για την προστασία των διοικούμενων και ότι ο κώδικας περιορίζει τη δράση της Δημόσιας Διοίκησης, η οποία αναζωογονείται από τους προβληματισμούς της καθημερινής ζωής.

Η καθυστέρηση αυτή είχε σαν συνέπεια την αναποτελεσματικότητα της διοικητικής δράσης και την αύξηση του κόστους λειτουργίας της από τις χρονοβόρες και τυπολατρικές διαδικασίες κατά την έκδοση των διοικητικών πράξεων.

Τελικά, ο Ελληνικός **Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας** έλαβε σάρκα και οστά με το **Ν. 2690/99** που ψηφίστηκε από τη Βουλή και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 45Α/9.3.1999, και περιλαμβάνει:

- Υποχρεώσεις της Διοίκησης να ενεργεί, χωρίς οχλήσεις των πολιτών,
- Τρόπο και χρόνο διεκπεραίωσης υποθέσεων και ενημέρωσης πολιτών,
- Διαδικασία πρόσβασης στα έγγραφα της Διοίκησης,
- Τρόπο και τύπο κατάρτισης διοικητικών πράξεων και συμβάσεων,
- Τα μέσα αμύνης των πολιτών κατά των αυθαιρεσιών της Διοίκησης.

Η διαδικασία έκδοσης διοικητικών πράξεων, το περιεχόμενο και ο τύπος προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 16-21 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ΚΔΔ) Νόμος 2690/99 ΦΕΚ 45Α/9.3.1999.

Παρότι επίσημος ορισμός της Διοικητικής Διαδικασίας δεν υπάρχει στην Ελληνική Νομοθεσία ούτε στα διδακτικά εγχειρίδια, θα μπορούσαμε να την περιγράψουμε ως τη διαδικασία εκείνη που περιλαμβάνει το σύνολο των προπαρασκευαστικών και τελικών, νόμιμα οργανωμένων ενεργειών των αρμοδίων διοικητικών οργάνων αλλά και των διοικούμενων, οι οποίες απαιτούνται και προηγούνται της έκδοσης της διοικητικής πράξης.

Οι σχετικές διατάξεις του άρθρου 16 του Κ.Δ.Δ. προβλέπουν ότι η διοικητική πράξη είναι, κατά κανόνα έγγραφη και το έγγραφό της έχει πάντα ένα ελάχιστο τυπικό περιεχόμενο, ανεξάρτητα από τις ουσιαστικές ρυθμίσεις και τις εφαρμοζόμενες διατάξεις, φέρει χρονολογία, που θεωρείται βεβαία, καθώς και την υπογραφή του αρμοδίου οργάνου.

Όταν η διοικητική πράξη εκδίδεται αυτεπαγγέλτως τα αποδεικτικά στοιχεία συγκεντρώνονται με πρωτοβουλία του αρμοδίου διοικητικού οργάνου που την εκδίδει, όταν όμως την έκδοση της διοικητικής πράξης ζητά ο ενδιαφερόμενος, οφείλει αυτός ο ίδιος να υποβάλει τα δικαιολογητικά αν αυτά δεν υπάρχουν ήδη στην αρμόδια, για την έκδοση της πράξης, Διοικητική Αρχή (Κ.Δ.Δ. άρθρο 17 παρ.).

2. Προκειμένου για ατομική πράξη αυτή μπορεί να καταργηθεί με νεώτερη διοικητική ατομική πράξη αντιθέτου περιεχομένου για τον εφεξής χρόνο π.χ. απόλυση υπαλλήλου ή αφαίρεση αδείας άσκησης επαγγέλματος και εφόσον τούτο προβλέπεται ρητώς από το Νόμο και δεν υπάρχουν συνταγματικοί περιορισμοί (π.χ. προστασία ιδιοκτησίας, μονιμότητα δημοσίου υπαλλήλου).

3.2. Έλεγχος νομιμότητας

Άμεση συνέπεια της αρχής της νομιμότητας που συνδέεται με την αρχή της προστασίας του διοικούμενου είναι οι διάφοροι ελεγκτικοί μηχανισμοί της δραστηριότητας της Διοίκησης. Η ελληνική έννομη τάξη προβλέπει τους παρακάτω τρόπους:

α. Κοινοβουλευτικός έλεγχος:

Ασκείται στην Κυβέρνηση και σε κάθε μέλος του Υπουργικού Συμβουλίου και διαμέσου αυτών τα Υπουργεία και διαμέσου αυτών τα Υπουργεία των οποίων προΐστανται και τους δημόσιους οργανισμούς που εποπτεύουν από τη Βουλή, την αντιπολίτευση κυρίως. Μέσα άσκησης του κοινοβουλευτικού ελέγχου είναι οι γραπτές αναφορές, ερωτήσεις, αιτήσεις κατάθεσης εγγράφων, επερωτήσεις, εξεταστικές επιτροπές, πρόταση εμπιστοσύνης και δυσπιστίας.

β. Διοικητικός έλεγχος:

Ασκείται από όργανα του κράτους ή άλλων δημοσίων νομικών προσώπων.

Μορφές Διοικητικού Ελέγχου:

-Ιεραρχικός έλεγχος: Πηγάζει από ιεραρχική σχέση διοικητικών οργάνων.

Τα διοικητικά όργανα είναι εντεταγμένα στις διάφορες οργανωτικές ενότητες της Διοίκησης που περιλαμβάνουν περισσότερες επάλληλες ή παράλληλες μονάδες καθώς και τη διαβάθμισή τους σε βαθμίδες. Τα όργανα της ίδιας οργανωτικής ενότητας βρίσκονται μεταξύ τους σε ιεραρχική σχέση.

Η σχέση αυτή συνεπάγεται τον ιεραρχικό έλεγχο που συνίσταται στην αρμοδιότητα του ανωτέρου να δίνει οδηγίες και διαταγές στα κατώτερα σχετικές με την άσκηση των αρμοδιοτήτων του. Και αντίστοιχα, στην υποχρέωση του κατώτερου να εκτελεί τις διαταγές. Σκοπός του ιεραρχικού ελέγχου είναι η διασφάλιση της ενότητας της δράσης των οργάνων των δημοσίων νομικών προσώπων.

Ο ιεραρχικός έλεγχος διακρίνεται σε:

-έλεγχο νομιμότητας, όπου εξετάζεται η νομιμότητα μιας πράξης. Κατά κανόνα ο ιεραρχικός έλεγχος αφορά κυρίως τη νομιμότητα των πράξεων, που μπορεί να επεκταθεί και σε έλεγχο σκοπιμότητας ιδίως σε περιπτώσεις που εξετάζεται η ορθή άσκηση της διακριτικής ευχέρειας

-προληπτικό όταν ασκείται πριν από την έκδοση της πράξης, με τη μορφή οδηγιών ή εγκυκλίων κλπ. και με τις οποίες καθορίζεται ο τρόπος ενέργειας των υφισταμένων οργάνων ή επιχειρείται να δοθεί ερμηνεία στις ισχύουσες διατάξεις, ή

-κατασταλτικό, και ασκείται από τον ιεραρχικά ανώτερο προϊστάμενο στον υφιστάμενο. Ο έλεγχος ασκείται είτε αυτεπάγγελα, είτε κατόπιν διοικητικής προσφυγής του διοικούμενου που έχει έννομο συμφέρον.

Ο ιεραρχικός έλεγχος συμπληρώνεται και με τον πειθαρχικό έλεγχο που προβλέπεται από τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα.

* Προσφυγές:

Το άρθρο 10 του Συντάγματος κατοχυρώνει το δικαίωμα των διοικούμενων να αναφέρονται προς τις αρχές. Αυτό γίνεται με υποβολή αιτιάσεων και εγγράφων αναφορών κατά ενεργειών ή παραλείψεων της Διοίκησης και αποσκοπούν στην επανόρθωση ή αποτροπή υλικής ή ηθικής βλάβης του ενδιαφερομένου.

Οι αναφορές αυτές που απευθύνονται στις διοικητικές αρχές και αιτούνται την ακύρωση, ανάκληση ή τροποποίηση διοικητικής πράξης ονομάζονται διοικητικές προσφυγές.

Συνεπώς πρόκειται για αιτήσεις των διοικούμενων που υποβάλλονται στη Διοίκηση και μπορούν να στραφούν κατά παρανόμων διοικητικών πράξεων ή παραλείψεων και διακρίνονται σε: απλές, ειδικές και ενδικοφανείς.

-Απλή: Υποβάλλεται χωρίς ορισμένη προθεσμία από τον ενδιαφερόμενο προς αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των εννόμων του συμφερόντων που προκλήθηκε από την ατομική διοικητική πράξη. Εάν υποβληθεί στην αρχή που την εξέδωσε, ονομάζεται αίτηση θεραπείας, έχει δε ως αντικείμενο την ανάκληση, τροποποίηση ατομικής διοικητικής πράξης. Εάν απευθύνεται στην προϊσταμένη αρχή, πρόκειται για ιεραρχική προσφυγή και στρέφεται κατά της πράξης με σκοπό την ακύρωσή της.

Η άσκηση της προσφυγής διακόπτει για 30 ημέρες την προθεσμία άσκησης αίτησης ακυρώσεως ενώπιον του ΣτΕ. Το διοικητικό όργανο στο οποίο

υποβάλλεται μπορεί να εξετάσει τόσο την ουσία όσο και τη νομιμότητα της πράξης.

Εάν το όργανο εμμένει στην αρχική πράξη, τότε η απόφαση θα έχει απλά διαπιστωτικό χαρακτήρα και όχι εκτελεστό. Εάν όμως ανακαλέσει η τροποποιήσει την προσβαλλόμενη πράξη, τότε εκτελεστό χαρακτήρα και παράγει έννομα αποτελέσματα. Το άρθρο 24 του ΚΔΔ προβλέπει τη διαδικασία υποβολής της απλής διοικητικής προσφυγής. Είναι ένα μέσο διοικητικού ελέγχου που παρέχεται στον διοικούμενο εάν δεν προβλέπεται δυνατότητα άσκησης ειδικής η ενδικοφανούς προσφυγής.

-Ειδική: Υποβάλλεται εντός ορισμένης από το νόμο χρονικής προθεσμίας, στην αρχή που καθορίζεται επίσης από το νόμο η οποία μπορεί να είναι είτε η ίδια που εξέδωσε την υπό αμφισβήτηση πράξη, είτε η ιεραρχικά ανώτερη είτε αυτή που ασκεί την εποπτεία π.χ επί νομικών προσώπων που εποπτεύονται από την ιεραρχικά ανώτερη όπως ο Περιφερειάρχης για τους ΟΤΑ.

Η ειδική προσφυγή διαφέρει από την απλή κατά το ότι στην ειδική γίνεται μόνον έλεγχος νομιμότητας για ολική η μερική ακύρωση της πράξης. Η πράξη που θα εκδοθεί επί της προσφυγής έχει εκτελεστό χαρακτήρα όταν την ακυρώνει.

Αντικείμενο της ειδικής προσφυγής μπορεί να είναι κανονιστική η ατομική διοικητική πράξη. Το αρμόδιο όργανο οφείλει να γνωστοποιήσει την απόφασή του στον προσφεύγοντα εντός 30 ημερών από την ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής.

-Ενδικοφανής: Διαφέρει από τις παραπάνω, διότι ο νόμος την έχει διαμορφώσει ως ένα ένδικο μέσον παρά το γεγονός ότι υποβάλλεται ενώπιον διοικητικού οργάνου και όχι δικαστηρίου. Η άσκησή της πρέπει προβλέπεται ειδικώς από το νόμο, ο οποίος να καθορίζει σε κάθε περίπτωση την προθεσμία εντός της οποίας υποβάλλεται και το αρμόδιο όργανο που θα την εκδικάσει. Αυτό μπορεί να είναι είτε το ίδιο το όργανο που εξέδωσε την πράξη είτε το ιεραρχικά ανώτερο, είτε ειδικά από το νόμο προβλεπόμενο.

Επίσης από το νόμο ορίζεται και η διαδικασία εξέτασής της καθώς και η δυνατότητα κατ' ουσίαν επανεξέτασης πέραν του ελέγχου νομιμότητας. Οι πράξεις που εκδίδονται μετά την ενδικοφανή προσφυγή δεν μπορούν να χειροτερεύσουν την θέση του προσφεύγοντος και πρέπει να γνωστοποιηθούν στον προσφεύγοντα εντός τριμήνου.

Η άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής είναι αναγκαία προϋπόθεση για να κριθεί ως παραδεκτή η αίτηση ακυρώσεως, η οποία θα στραφεί στην απορριπτική της προσφυγής πράξη. Εάν παρέλθει άπρακτη προθεσμία τριών μηνών από την υποβολή της τότε η σιωπηρή αυτή απόρριψη προσβάλλεται στα Διοικητικά Δικαστήρια για ακύρωση.

Η μη άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής, όπου προβλέπεται, δεν είναι αναγκαία προϋπόθεση για το παραδεκτό της αίτησης ακυρώσεως όταν η Διοίκηση, παρά την υποχρέωσή της, παρέλειψε να ενημερώσει τον ιδιώτη ότι είχε να υποβάλει την προσφυγή. (16 ΚΔΔ).

* Ειδικές περιπτώσεις διοικητικού ελέγχου:

-Δημοσιονομικός έλεγχος: Ασκείται στη διαχείριση των δημοσίων εσόδων και εξόδων του κράτους και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, από τον Υπουργό Οικονομικών, το Ελεγκτικό Συνέδριο, τον οικείο Υπουργό η το Νομάρχη.

-Συνήγορος του Πολίτη: Ο θεσμός της Ανεξάρτητης αυτής Διοικητικής Αρχής ιδρύθηκε με το Νόμο 2477/97 και προβλέπει τη σύσταση του ελεγκτικού αυτού οργάνου που δρα κατά το πρότυπο του Ευρωπαϊκού Ombudsman. “Διαμεσολαβητής” μεταξύ πολιτών και κράτους για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας.

Δημιουργείται με τον τρόπο αυτόν, ένας μηχανισμός εξωτερικού διοικητικού ελέγχου ενδιάμεσος, είτε αυτεπάγγελα είτε κατόπιν ενυπόγραφης αναφοράς του άμεσα ενδιαφερομένου φυσικού ή νομικού προσώπου.

-Σώμα Ελεγκτών-Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης: Με τον παραπάνω νόμο, συστάθηκε και η ανεξάρτητη διοικητική αρχή του Σ.Ε.Ε.Δ, με αρμοδιότητα τη διενέργεια εκτάκτων ελέγχων και ερευνών, και σκοπό τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης. Το Σώμα αυτό είναι όργανο εσωτερικού ελέγχου τον οποίο πραγματοποιεί είτε αυτεπάγγελα είτε κατόπιν σχετικής εντολής του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, του Συνηγόρου του Πολίτη, τις Υπηρεσίες του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των λοιπών προσώπων δημοσίου δικαίου.

Το θεσμικό πλαίσιο αυτού του ελεγκτικού μηχανισμού συμπληρώθηκε και αναβαθμίσθηκε με την καθιέρωση του θεσμού του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης με τον πρόσφατο Νόμο 3074/2002.

γ. Δικαστικός έλεγχος:

Διενεργείται από το σύστημα της Διοικητικής Δικαιοσύνης και αφορά το σύνολο των διοικητικών δικαστηρίων τα οποία διακρίνονται σε: τακτικά, όπως το Συμβούλιο Επικρατείας, τα Διοικητικά Εφετεία, τα Διοικητικά Πρωτοδικεία, ο Άρειος Πάγος Ελεγκτικό Συνέδριο, και ειδικά, όπως το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο που προβλέπεται από το άρθρο 100 του Συντάγματος, τα μικτά ορκωτά, τα στρατοδικεία, ναυτοδικεία κλπ.

Η Διοικητική Δικαιοσύνη διέπεται από την αρχή της λειτουργικής ανεξαρτησίας έναντι της νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας.

Αυτό σημαίνει ότι τα δικαστικά όργανα υποχρεούνται αφενός να μην εφαρμόζουν νόμους αντισυνταγματικού περιεχομένου, αφετέρου δεν υπόκεινται σε ιεραρχικό έλεγχο προληπτικό ή κατασταλακτικό, ιδιαίτερα του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Επίσης κατοχυρώνεται και η προσωπική ανεξαρτησία, με τη θέσπιση εγγυήσεων σχετικών με την υπηρεσιακή κατάσταση των δικαστικών οργάνων, ιδιαίτερα αυτές που αφορούν την ισοβιότητα, τις αποδοχές, την επιθεώρηση, το διορισμό, και την πειθαρχική ευθύνη. Το Σύνταγμα, στο άρθρο 87, καθώς και σχετικοί νόμοι κατοχυρώνουν αυτήν αρχή. Εξαίρεση αποτελεί η περίπτωση προαγωγών στις θέσεις Προέδρων του Αρείου Πάγου, του Συμβουλίου Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι οποίες διενεργούνται κατόπιν αποφάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου.

Στα Διοικητικά Δικαστήρια παραπέμπονται οι διοικητικές διαφορές και όχι οι ιδιωτικές. Η διαφορά της διοικητικής από την ιδιωτική διαφορά διατάραξη της έννομης τάξης από πράξη ενός δημόσιου νομικού προσώπου ή ρύθμιση της οποίας εμπίπτει στους κανόνες του Διοικητικού Δικαίου.

Οι διοικητικές διακρίνονται περαιτέρω σε ακυρωτικές και σε διαφορές ουσίας με κριτήριο την έκταση ελέγχου, δηλαδή την εξουσία του δικαστηρίου για την κρίση της διαφοράς.

Ακυρωτικό χαρακτήρα έχουν μόνον οι διοικητικές διαφορές που εισάγονται στο Συμβούλιο Επικρατείας και στο Διοικητικό Εφετείο με το ένδικο βοήθημα της αίτησης ακυρώσεως. Όλες οι άλλες διαφορές έχουν χαρακτήρα διαφορές ουσίας.

Η δικαστική προστασία που παρέχεται στον διοικούμενο στην περίπτωση της διοικητικής διαφοράς ουσίας, είναι πληρέστερη από εκείνη που παρέχεται στην περίπτωση της ακυρωτικής διαφοράς, δεδομένου ότι ερευνάται η ουσία της υπόθεσης, δηλαδή το δικαστήριο πέραν του ελέγχου νομιμότητας εξετάζει και τα πραγματικά περιστατικά, τα μέσα αποκατάστασης της βλάβης είναι περισσότερα και συνίστανται όχι μόνο στην ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης αλλά και στην επιδίκαση ορισμένου χρηματικού ποσού ως αποζημίωσης.

VII. Συμπερασματικά, θα λέγαμε ότι το υπάρχον νομικό πλαίσιο προσφέρει σε μεγάλο βαθμό τη δυνατότητα πρόσβασης του πολίτη στα μέσα εκείνα με τα οποία μπορεί να ενημερώνεται, αλλά και να προστατεύεται έναντι των διαφόρων ενεργειών της Διοίκησης πιθανό να βλάπτουν το έννομο συμφέρον του.

Παρόλα αυτά, θα πρέπει να τονισθεί, ότι παρά τους τρόπους που προβλέπονται στην έννομη τάξη για την τήρηση της αρχής της νομιμότητας της διοικητικής δράσης, σημαντικό εμπόδιο αποτελεί η πληθώρα διάσπαρτης νομοθεσίας, αυτό που ονομάζουμε πολυνομία, και χαρακτηρίζει τη σύγχρονη ελληνική διοικητική πραγματικότητα.

Αυτό μπορεί να οφείλεται στην ταχεία μεταβολή των συνθηκών του εθνικού αλλά και του διεθνούς περιβάλλοντος, καθώς και στην μη τήρηση των προδιαγραφών της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας.

Η κωδικοποίηση της νομοθεσίας μπορεί να αποτελέσει ένα ουσιώδες εργαλείο για τη θεραπεία της δυσλειτουργίας αυτής, χωρίς όμως να επιλύει το πρόβλημα. Απαιτείται αναπροσαρμογή της νομοθεσίας και κατάργηση των διατάξεων που δεν επιτελούν το ρόλο για τον οποίο θεσπίστηκαν.

Τα προαναφερόμενα διασφαλίζουν τόσο τη νομιμότητα, όσο και τη διαφάνεια της διοικητικής δράσης συντελώντας επίσης στην απλούστευση της καθημερινής διοικητικής πρακτικής.

4. Φορείς η δράση των οποίων αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος για την επίτευξη εκπαιδευτικών στόχων

Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Πρόκειται για τον επιτελικό φορέα στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων που σχεδιάζει, συντονίζει και υλοποιεί σε εθνικό επίπεδο και στον απόδημο ελληνισμό ενέργειες που αφορούν στη δια βίου μάθηση όπως:

Η βασική εκπαίδευση ενηλίκων, δηλαδή η καταπολέμηση του αναλφαριθμητισμού και η συμπλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Η γενική εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων, δηλαδή η παροχή συνεχιζόμενης κατάρτισης, η κατάρτιση και επιμόρφωση ειδικών ομάδων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό, η υλοποίηση προγραμμάτων εκμάθησης

της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας καθώς και εκπαίδευσης στον τομέα των νέων τεχνολογιών.

Η κοινωνικό-πολιτιστική εκπαίδευση και επιμόρφωση που αφορά σε θέματα πολιτισμού, υγείας και περιβάλλοντος καθώς και ενημέρωση για θέματα κοινωνικά, πολιτιστικά και ευρωπαϊκά.

Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας Ανώτατης Εκπαίδευσης:

Εγγυάται τη διαφάνεια των διαδικασιών αξιολόγησης και έχει ως αποστολή την υποστήριξη των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην πραγματοποίηση των διαδικασιών που στοχεύουν στη διασφάλιση και βελτίωση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση, την ενημέρωση της Πολιτείας και των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης για τις σύγχρονες διεθνείς εξελίξεις και τάσεις στα συναφή ζητήματα και την προαγωγή της έρευνας στον τομέα αυτόν.

Με απόφαση του Δ.Σ. της European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA), η Α.ΔΙ.Π. αναγνωρίστηκε ως συνεργαζόμενος φορέας (associate status), γεγονός που αποτελεί το πρώτο στάδιο συνεργασίας με την ENQA των εθνικών φορέων κατά τα αρχικά στάδια λειτουργίας τους.

Σύμφωνα με τον κανονισμό της Ευρωπαϊκής αρχής, για ένταξη στα τακτικά μέλη (member status) της ENQA, η Α.ΔΙ.Π. θα αξιολογηθεί μετά από διετή λειτουργία.

Σκοπός της ΑΔΙΠ είναι να διαμορφώσει και να εφαρμόσει ένα ενιαίο σύστημα διασφάλισης ποιότητας, ως σύστημα αναφοράς για τα επιτεύγματα και το έργο που επιτελούν τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης. Επίσης, να συγκεντρώσει και να κωδικοποιήσει τις κρίσιμες εκείνες πληροφορίες, που θα καθοδηγήσουν την Πολιτεία στην αποτελεσματική ενίσχυση της Ανώτατης Εκπαίδευσης της χώρας.

Για την επίτευξη των σκοπών της, η ΑΔΙΠ συνεργάζεται και στηρίζει τις προσπάθειες των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης για βελτίωση της ποιότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης, με στόχο να διασφαλισθεί η εμπιστοσύνη της ελληνικής κοινωνίας προς το σύστημα της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Η ΑΔΙΠ είναι εξ ορισμού ένα πολυμελές, ανεξάρτητο θεσμικό όργανο το οποίο απαρτίζουν ανώτατοι δημόσιοι λειτουργοί που προτείνονται από τα ίδια τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης και καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα των επιστημών που συνθέτουν την Ανώτατη Εκπαίδευση της χώρας.

Οι διαδικασίες αξιολόγησης, ο κανονισμός λειτουργίας, καθώς και η διαδικασία διασφάλισης ποιότητας της λειτουργίας της ίδιας της Αρχής είναι διαφανείς και ανοικτές σε δημόσιο έλεγχο.

Η ΑΔΙΠ δεν είναι ούτε ελεγκτικός ούτε παρεμβατικός μηχανισμός στη λειτουργία, την αποστολή ή τη φυσιογνωμία της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Λειτουργεί ως ανεξάρτητη δημόσια υπηρεσία, ιδρύθηκε το 1964 (Ν. 4379/1964) και αποτέλεσε μετεξέλιξη και συγχώνευση προϋπαρχόντων συμβουλευτικών οργάνων του Υπουργείου και οργανώθηκε έχοντας ως υπόδειγμα την εσωτερική οργάνωση του Συμβουλίου της Επικρατείας. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1566/85 (άρθρο 24), το Π.Ι. αποτελεί ανεξάρτητη δημόσια

υπηρεσία, εδρεύει στην Αθήνα και υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο είναι ο παλαιότερος ερευνητικός και συμβουλευτικός φορέας σε ζητήματα παιδείας και με το έργο του συμβάλλει ουσιαστικά στη χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. Κύριος σκοπός του Π.Ι. είναι η πολύπλευρη μελέτη του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, η υποβολή προτάσεων, γνωμοδοτήσεων και εισηγήσεων προς τον Υπουργό Παιδείας για όλα τα θέματα της εκπαίδευσης, καθώς και η εφαρμογή των αποφάσεων του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων σε εκπαιδευτικό-παιδαγωγικό επίπεδο.

Σύμφωνα και με μεταγενέστερες νομοθετικές ρυθμίσεις (Ν. 2525/1997, 2640/1998, 2817/2000, 2909/2001, 2986/2002 και 3194/2003) οι αρμοδιότητες του Π.Ι είναι:

Η επιστημονική έρευνα, η μελέτη θεμάτων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της εκπαιδευτικής πράξης.

Η επεξεργασία και υποβολή προτάσεων για θέματα Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας, Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Επιμόρφωσης και Αξιολόγησης, Ποιότητας της Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής και η χάραξη κατευθύνσεων για το σχεδιασμό και προγραμματισμό της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Η παρακολούθηση της εξέλιξης της εκπαιδευτικής τεχνολογίας και η προώθηση της εφαρμογής της στην εκπαιδευτική πράξη.

Ο σχεδιασμός και η μέριμνα για την εφαρμογή προγραμμάτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών καθώς και η αξιολόγησή τους.

Η εισήγηση για τη συγγραφή βιβλίων για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς, καθώς και η λήψη μέτρων για τη βελτίωση των μεθόδων της διδακτικής πράξης και γενικότερα του εκπαιδευτικού έργου.

Η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς συστάθηκε το 1982 ως επιτελικό κυβερνητικό όργανο με κύριο στόχο τη διαμόρφωση, την παρακολούθηση και τον συντονισμό της κυβερνητικής πολιτικής για τη νέα γενιά και τη σύνδεσή της με την κοινωνία και τους φορείς της. Έτσι, η Ελλάδα εναρμονίστηκε με την ευρωπαϊκή και διεθνή πρακτική, που κρατάει μέχρι σήμερα, για τη δημιουργία αυτοτελών και ολοκληρωμένων κυβερνητικών υπηρεσιών σε υψηλό επίπεδο, με αντικείμενο την πολιτική για τους νέους.

Η λειτουργία της Γ.Γ.Ν.Γ. συνδυάστηκε από την αρχή με την πρόταση ενός νέου περιεχομένου πολιτικής, ενός νέου ύφους, έτσι ώστε να συνάδει με τα ενδιαφέροντα και τις απαιτήσεις των ανθρώπων της νέας γενιάς. Μιας γενιάς που πρέπει στην πράξη να αποδειχτεί -και οφείλουμε όλοι να συμβάλουμε σε αυτό- ότι αποτελεί το μέλλον της Ελλάδας. Σήμερα, η Γ.Γ.Ν.Γ. επιχειρεί ένα ποιοτικό άλμα, συνειδητοποιώντας ότι στην εποχή μας δεν αρκεί ένας διαφορετικός λόγος. Χρειάζεται συστηματική προσπάθεια, προγραμματική επάρκεια και -κυρίως- δράση.

Η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς αναπτύσσει σύνολο δράσεων και προγραμμάτων στο στενότερο πυρήνα της πολιτικής για τους νέους και ειδικότερα στους ακόλουθους τομείς:

Έργο: ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
Εκπαιδευτική Ενότητα: Συμμετοχή της Δημόσιας Διοίκησης για την επίτευξη εκπαιδευτικών στόχων

- Συμμετοχή
- Πληροφόρηση
- Ελεύθερος χρόνος
- Επιχειρηματικότητα.

Η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στη συνεργασία της με φορείς της κοινωνίας πολιτών, ιδιαίτερα τις οργανώσεις των νέων και τις δυνάμεις του τόπου που ασχολούνται με τη νεότητα και την παιδική ηλικία, με βασικό στόχο την άμβλυνση των προβλημάτων και την επίλυσή τους.

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ο.Ε.Ε.Κ.) που ιδρύθηκε στα πλαίσια του Ε.Σ.Ε.Ε.Κ., έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, εποπτεύεται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και σκοποί του είναι:

- Η υλοποίηση των στόχων του Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.
- Η οργάνωση και λειτουργία των Δημοσίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), αρμοδιότητας ΥΠ.Ε.Π.Θ.
- Η εποπτεία και ο έλεγχος των Ιδιωτικών Ι.Ε.Κ.
- Η διαμόρφωση του κανονιστικού πλαισίου λειτουργίας Ι.Ε.Κ. άλλων δημοσίων φορέων, ως προς τα θέματα της παρεχόμενης κατάρτισης.
Έργο του Ο.Ε.Ε.Κ. είναι:
- Η παροχή κάθε είδους επαγγελματικής κατάρτισης, αρχικής ή συμπληρωματικής.
- Η υποβολή προτάσεων στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για τη χάραξη κατευθύνσεων, το σχεδιασμό και τον προγραμματισμό της πολιτικής για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.
- Η μελέτη και εκτίμηση των αναγκών σε ειδικευμένο προσωπικό, κατά κλάδους της οικονομίας, σε συνεργασία με άλλους συναρμόδιους φορείς. Η οργάνωση και λειτουργία των Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας ΥΠ.Ε.Π.Θ.
- Ο καθορισμός του περιεχομένου σπουδών των Δημοσίων και Ιδιωτικών Ι.Ε.Κ.
- Η εποπτεία και ο έλεγχος των Ιδιωτικών Ι.Ε.Κ.
- Η παρακολούθηση των διεθνών τάσεων και προοπτικών στον τομέα της απασχόλησης. Η αναγνώριση και κατοχύρωση επαγγελμάτων, αντίστοιχων προς την εκπαίδευση και κατάρτιση, που παρέχουν τα Ι.Ε.Κ., σύμφωνα με τα δεδομένα και τις ανάγκες της ελληνικής αγοράς, αλλά και όσα ισχύουν στην Ε.Ε.
- Ο καθορισμός των επαγγελματικών δικαιωμάτων όλων των επιπέδων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης του Ν. 2009/92, σε συνεργασία με τα, κατά περίπτωση, αρμόδια υπουργεία και τους κοινωνικούς εταίρους.
- Η αναγνώριση των τίτλων, που απονέμονται από άλλους ελληνικούς φορείς επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, η ισοτιμία αντίστοιχων τίτλων της αλλοδαπής και η παροχή των αναγκαίων πληροφοριών, σχετικά με την αναγνώριση των δικαιωμάτων και πιστοποιητικών, καθώς και με τους άλλους όρους πρόσβασης στα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα. Ο συντονισμός των

δραστηριοτήτων και η εισήγηση στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για τα θέματα ειδικοτήτων της δευτεροβάθμιας τεχνικής - επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

- Ο καθορισμός των προδιαγραφών και η έγκριση των προγραμμάτων της τυπικής επαγγελματικής κατάρτισης, που παρέχουν άλλοι φορείς, μη εποπτευόμενοι από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- Η μελέτη των προδιαγραφών της εργαστηριακής υποδομής και του εκπαιδευτικού υλικού της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, η χωροταξική κατανομή των μονάδων και η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.
- Η αποκλειστική διαχείριση των θεμάτων της συμμετοχής και εκπροσώπησης του τομέα τεχνικής - επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων σε εθνικά όργανα, καθώς και σε κοινοτικούς και λοιπούς διεθνείς οργανισμούς και προγράμματα, που έχουν σχέση με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.
- Η απευθείας επικοινωνία και συνεργασία με τους φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για οποιοδήποτε θέμα έχει σχέση με την τεχνική - επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αρμοδιότητας Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- Η απορρόφηση και διαχείριση όλων των κονδυλίων της Ε.Ε. για κάθε είδους προγράμματα σχετιζόμενα με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και η εκτέλεση των σχετικών κοινοτικών προγραμμάτων.
- Η διεξαγωγή ερευνών, η πραγματοποίηση μελετών, η τήρηση στατιστικών και η τεκμηρίωση σε σχέση με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.
- Ο σχεδιασμός και η μέριμνα για την κατάρτιση και εφαρμογή προγραμμάτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτών της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, αρμοδιότητας Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και των εκπροσώπων των κοινωνικών εταίρων και του προσωπικού που υπηρετεί στον Ο.Ε.Ε.Κ.
- Η οργάνωση προγραμμάτων επιμόρφωσης εκπαιδευτικών ειδικοτήτων της δευτεροβάθμιας τεχνικής-επαγγελματικής εκπαίδευσης σε συνεργασία, εφόσον του ανατεθεί, με τους αρμόδιους φορείς του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- Η πραγματοποίηση κατόπιν εντολής τρίτων και έναντι αμοιβής ερευνών, μελετών, εκδόσεων κλπ. σχετικών με το αντικείμενό του.

5. Ευρωπαϊκά όργανα και θεσμοί που χαράσσουν εκπαιδευτική πολιτική

Ευρωπαϊκά όργανα και θεσμοί που χαράσσουν εκπαιδευτική πολιτική

- Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Η Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι αρμόδια για θέματα γνώσης και διάδοσης του πολιτισμού, προώθησης της πολιτιστικής και γλωσσικής ποικιλομορφίας, προστασίας της πολιτιστικής

κληρονομιάς και της καλλιτεχνικής δημιουργίας καθώς και για την εκπαιδευτική πολιτική της Ε.Ε. συμπεριλαμβανομένου του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ευρώπη, του συστήματος των ευρωπαϊκών σχολείων και της διά βίου εκπαίδευσης. Επίσης έχει αρμοδιότητα στους τομείς της οπτικοακουστικής πολιτικής, της κοινωνίας της πληροφόρησης, των μέσων μαζικής ενημέρωσης, αλλά και της πολιτικής για τους νέους και της ανάπτυξης πολιτικής αθλητισμού και ψυχαγωγίας.

Ευθύνες της Επιτροπής

Στην Ευρώπη, τα διαφορετικά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης των κρατών μελών έχουν διαμορφωθεί ως έκφραση και αντανάκλαση των ξεχωριστών εθνικών πολιτισμών. Στόχος της εκπαιδευτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας είναι η ενθάρρυνση της ευρωπαϊκής συνεργασίας μέσα από την κατανόηση των διαφορετικών εθνικών εκπαιδευτικών συστημάτων και τη διαφύλαξη της πολύμορφης εκπαιδευτικής εμπειρίας των Ευρωπαϊκών χωρών. Κάθε κράτος μέλος αναλαμβάνει, με βάση την "αρχή της επικουρικότητας", την πλήρη ευθύνη για την οργάνωση του εκπαιδευτικού του συστήματος και το περιεχόμενο των προγραμμάτων του. Στα πλαίσια αυτά, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν συνίσταται στη διαμόρφωση ενός κοινού εκπαιδευτικού συστήματος, αλλά στην ενθάρρυνση της συνεργασίας των κρατών μελών, στηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης, την όσο το δυνατόν καλύτερη αξιοποίηση των ευκαιριών για εκπαίδευση και την προώθηση της διακρατικής κινητικότητας των εκπαιδευόμενων και εκπαιδευτών μέσα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Για την επίτευξη των στόχων της, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει θεσμοθετήσει φορείς και δίκτυα που συμβάλλουν στην προαγωγή της Ευρωπαϊκής διάστασης της παιδείας και στο συντονισμό της ευρωπαϊκής προσέγγισης στα προβλήματα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Τέτοιοι φορείς και δίκτυα είναι το **Δίκτυο Ευρυδίκη**, το **CEDEFOP** και το **Ευρωπαϊκό Κέντρο Κατάρτισης**.

Η επιτροπή έχει εστιάσει στην αύξηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα 6 σημεία εστίασης είναι:

1. Εξετάζοντας τις πολιτιστικές πτυχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδιαίτερα η προστασία της πολιτισμικής κληρονομιάς, πολιτισμική ανταλλαγή, και καλλιτεχνική δημιουργία των εθνών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
2. Εξετάζοντας την εκπαιδευτική πολιτική της Ε.Ε., και στα σχολικά εκπαιδευτικά συστήματα, και στην ισόβιος-εκπαίδευση, όπως τα μουσεία και οι βιβλιοθήκες.
3. Ανάπτυξη μιας οπτικοακουστικής πολιτικής και σύνδεση αυτού με τα εκπαιδευτικά συστήματα πληροφοριών.
4. Εξέταση την ανάπτυξη πολιτική αθλητισμού και ελεύθερου χρόνου με μια πρόσθετη πολιτική νεολαίας.
5. Προσπάθεια σύνδεσης των πληροφοριών με μια πολιτική μέσων.
6. Συνεργασία με τις Τρίτες χώρες στους τομείς του πολιτισμού και της εκπαίδευσης και σχέσεις με τις σχετικά διεθνή οργανώσεις και τα όργανα.

Δίκτυο Ευρυδίκη

Η Ευρυδίκη αποτελεί το Ευρωπαϊκό δίκτυο πληροφόρησης για την εκπαίδευση. Παρέχει συγκρίσιμες πληροφορίες σχετικά με την πολιτική, τη δομή, τη διοίκηση και το νομικό καθεστώς των εκπαιδευτικών συστημάτων των χωρών μελών και χωρών εταίρων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, ενώ επίσης παρέχει πληροφορίες για το σύνολο των φορέων του εκπαιδευτικού χώρου στην Ευρώπη. Στο δίκτυο αυτό συμμετέχουν 30 χώρες: 25 κράτη-μέλη, 3 χώρες της ΕΦΤΑ/ΕΕΑ και 2 υπο ένταξη ευρωπαϊκές χώρες (Βουλγαρία και Ρουμανία).

Το δίκτυο Ευρυδίκη έχει δημιουργήσει μία δυναμική βάση δεδομένων - Eurybase, στην οποία περιγράφονται τα εκπαιδευτικά συστήματα των 30 χωρών που συμμετέχουν στο δίκτυο, ενώ ταυτόχρονα παρέχονται συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με το πολιτικό και οικονομικό σύστημα κάθε χώρας. Οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες στα αγγλικά καθώς και στην επίσημη γλώσσα της περιγραφείσας χώρας.

Το δίκτυο Ευρυδίκη συγκροτείται από τις επιμέρους εθνικές μονάδες που έχουν ως σκοπό την παροχή πληροφοριών και συμβουλών όσον αφορά στο εκπαιδευτικό σύστημα, στις εκπαιδευτικές αρχές κάθε βαθμίδας, στις Δημόσιες Υπηρεσίες και στους λήπτες των πολιτικών αποφάσεων. Οι δραστηριότητες του δικτύου συντονίζονται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία, η οποία είναι υπεύθυνη για την κεντρική καθοδήγηση του Δικτύου και το συντονισμό των δραστηριοτήτων του. Η αντίστοιχη εθνική υπηρεσία της Ελλάδας υπάγεται στη Δ/νση Ε.Ε. του Υπουργείου Παιδείας: [Γ' Τμήμα, Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Εκπαίδευση "Ευρυδίκη"](#)

http://www.europarl.europa.eu/committees/cult_home_en.htm

- **Συνεδριάσεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με θέμα «Εκπαίδευση, νεολαία και πολιτισμός»**

http://www.consilium.europa.eu/cms3_applications/applications/newsRoom/loadBook.asp?BID=92&LANG=10&cmsid=357

- **Γενική Διεύθυνση Παιδείας και Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**

Βασική αποστολή σύμφωνα με την Γενική Διευθύντρια **Odile Quintin** είναι: "Η ενίσχυση και προαγωγή της δια βίου μάθησης, της γλωσσικής και πολιτιστικής πολυμορφίας, της κινητικότητας και της ενεργού συμμετοχής των Ευρωπαίων πολιτών, και ιδίως των νέων."

Κύριες αρμοδιότητές της είναι :

1. Οι Δράσεις στήριξης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για όλες τις ηλικίες.
2. Οι Πολιτικές και προγράμματα που απευθύνονται σε νέους.
3. Πολιτισμός: Η Προώθηση ενός κοινού πολιτιστικού χώρου για τους ευρωπαϊκούς λαούς, διατηρώντας παράλληλα την εθνική και περιφερειακή πολυμορφία τους.
4. Η Προώθηση της συμμετοχής του ευρωπαίου πολίτη στα κοινά και προσέγγιση της Ευρώπης με τους πολίτες της μέσω της υποστήριξης των αδελφοποιήσεων πόλεων, των εταιρικών σχέσεων με την κοινωνία των πολιτών και των επισκέψεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
5. Προώθηση της εκμάθησης γλωσσών και της γλωσσικής πολυμορφίας.

6. Θέματα σχετικά με τον αθλητισμό. Προετοιμασία μελλοντικής ευρωπαϊκής δράσης για τον αθλητισμό

http://ec.europa.eu/education/index_en.html

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_el.html

- **Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης - CEDEFOP European Centre for the Development of Vocational Training (CEDEFOP)**

Το Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training) είναι το κέντρο αναφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και εδρεύει στη Θεσσαλονίκη. Παρέχει πληροφορίες και επιστημονικές αναλύσεις σχετικά με τα συστήματα, τις πολιτικές, την έρευνα και την πρακτική στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης. Επίσης προωθεί την ανάπτυξη μίας συντονισμένης ευρωπαϊκής προσέγγισης στα προβλήματα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης διευκολύνοντας τις ανταλλαγές, τη συνεργασία και τη συνέργεια μεταξύ διαφορετικών ομάδων στόχου: υπεύθυνων φορέων για τη χάραξη στρατηγικής, κοινωνικών εταίρων, ερευνητών και επαγγελματιών της επαγγελματικής κατάρτισης.

Το Cedefop εκδίδει το περιοδικό "European Journal: Vocational Training" όπως και μονογραφίες - Cedefop Monographs - όπου περιγράφεται αναλυτικά το σύστημα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης κάθε χώρας - μέλους. Επιπλέον, διαθέτει βιβλιοθήκη εξειδικευμένα σε θέματα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και, τέλος, έχει δημιουργήσει το European Training Village - E.T.V., έναν ιστοχώρο με πολλές πληροφορίες για θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

<http://www.cedefop.europa.eu/>

- **Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ETF)**

Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Κατάρτισης (European Training Foundation) έχει ως αποστολή να συνεπικουρεί και να υποστηρίζει τη διαδικασία μεταρρύθμισης και εκσυγχρονισμού των συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης στις συνεργαζόμενες χώρες, στα πλαίσια της εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε.

Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ETF), με την ανταλλαγή εμπειριών σε θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης από όλες τις περιφέρειες και τους πολιτισμούς, βοηθά στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων προάγοντας καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στις δημοκρατικές κοινωνίες που σέβονται τα δικαιώματα του ανθρώπου και την πολιτισμική πολυμορφία. Το ETF αποτελεί κέντρο εμπειρογνωμοσύνης το οποίο συμβάλλει στη βιώσιμη κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, παρέχοντας τη δυνατότητα στις χώρες που γειτνιάζουν με την ΕΕ να προβούν στη μεταρρύθμιση των συστημάτων τους στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, κυρίως με τη βοήθεια των κοινοτικών προγραμμάτων Phare, CARDS, Tacis και MEDA.

Το ίδρυμα εργάζεται σήμερα με 30 χώρες εταίρους σε τρεις ηπείρους, στις οποίες περιλαμβάνονται οι υποψήφιες χώρες, η νοτιοανατολική Ευρώπη, η ανατολική Ευρώπη και η κεντρική Ασία, καθώς και η περιοχή της Μεσογείου, και αναπτύσσει τις ακόλουθες δραστηριότητες:

1. αξιολόγηση της προόδου και των μελλοντικών προτεραιοτήτων μεταρρύθμισης στις χώρες εταίρους όσον αφορά την επαγγελματική εκπαίδευση σε σχέση με την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη,
2. σχεδιασμός, ανάπτυξη, παρακολούθηση και αξιολόγηση σχεδίων, κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,
3. ανάπτυξη της τεχνογνωσίας των πολιτικών φορέων και των ειδικών, ώστε να συμμετέχουν πλήρως στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης,
4. διευκόλυνση του διαλόγου μεταξύ των ενδιαφερομένων μέσω της ανάπτυξης διεθνών, εθνικών και τοπικών δικτύων.

Το ίδρυμα προωθεί την πρόσβαση στις γνώσεις και τις πρακτικές όσον αφορά την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού γενικότερα και την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής στρατηγικής απασχόλησης ειδικότερα. Το ίδρυμα συνεργάζεται στενά με το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop).

Το ETF, ως κέντρο εμπειρογνωμοσύνης, συνεργάζεται με άλλους ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς όπως η Παγκόσμια Τράπεζα, ο ΟΟΣΑ, η ΔΟΕ, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και η Unesco.

<http://www.etf.europa.eu/>

- **Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Μέσων και Πολιτισμού (EACEA)**

Ο νέος Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Μέσων και Πολιτισμού (EACEA), ο οποίος βρίσκεται στις Βρυξέλλες, λειτουργεί από την 1η Ιανουαρίου 2006.

Ο ρόλος του συνίσταται στην υλοποίηση ορισμένων πτυχών των 15 και πλέον κοινοτικών προγραμμάτων και δράσεων στους τομείς της εκπαίδευσης και κατάρτισης, της ενεργού συμμετοχής των πολιτών, της νεολαίας, των οπτικοακουστικών μέσων και του πολιτισμού.

Χάρη στην ενιαία δομή στην οποία θα υπαχθούν τα προγράμματα αυτά, θα επιτυγχάνεται ο συντονισμός της διαχείρισης και, συγχρόνως, θα παρέχονται ολοκληρωμένες υπηρεσίες στους δικαιούχους των προγραμμάτων.

Αν και ο οργανισμός έχει δική του νομική προσωπικότητα, υπάγεται σε τρεις γενικές διευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EAC), Κοινωνία της Πληροφορίας και Μέσα Επικοινωνίας (INFSO) και Γραφείο συνεργασίας EuropeAid, οι οποίες παραμένουν υπεύθυνες για τον προγραμματισμό, την αξιολόγηση καθώς και τη χάραξη πολιτικών.

Ο οργανισμός είναι επιφορτισμένος με τις περισσότερες διαχειριστικές πτυχές των προγραμμάτων, όπως η κατάρτιση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, η επιλογή των έργων και η υπογραφή των σχετικών συμφωνιών, η δημοσιονομική διαχείριση, η παρακολούθηση των έργων (ενδιάμεσες εκθέσεις, τελικές εκθέσεις)· η επικοινωνία με τους δικαιούχους· και, τέλος, οι επιτόπου έλεγχοι.

Οι πτυχές των προγραμμάτων τις οποίες διαχειρίζεται ο οργανισμός είναι συγκεντρωμένες σε κεντρικό επίπεδο και στηρίζουν έργα τεχνικού χαρακτήρα που δεν απαιτούν τη λήψη πολιτικών αποφάσεων

<http://eacea.ec.europa.eu/index.htm>

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ε. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Σάκκουλας (7^η Έκδοση) 2001
- Κ. Χρυσόγονος, Διοικητική Δικονομική Νομοθεσία, Σάκκουλας, 2005
- Α. Ραΐκος, Συνταγματικό Δίκαιο, Σάκκουλας Τεύχος Α', 1989,
- Π. Λαζαράτος, Το Δικαίωμα Ακρόασης στη Διοικητική Διαδικασία, Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 1992
- Κ. Γώγος, Η Δικαστική Προσβολή των Παραβάσεων της Διοίκησης, 2005 Σάκκουλας.

7. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

1. «Τεκμήριο αρμοδιότητας» του νομοθετικού οργάνου σημαίνει ότι:
 - α. Με βάση το Σύνταγμα, μόνο το νομοθετικό όργανο μπορεί να θεσπίζει κανόνες δικαίου,
 - β. Το νομοθετικό όργανο, με βάση το Σύνταγμα αποτελεί το βασικό όργανο παραγωγής κανόνων δικαίου έχοντας τη δυνατότητα να εξουσιοδοτήσει σε συγκεκριμένες περιπτώσεις τη Διοίκηση να θεσπίσει κανόνες δικαίου,
 - γ. Σε περίπτωση που δεν ορίζεται διαφορετικά από σχετική διάταξη, το νομοθετικό όργανο είναι αρμόδιο για τη θέσπιση κανόνων δικαίου,
 - δ. Στο νομοθετικό όργανο έχει ανατεθεί η αποκλειστική αρμοδιότητα εκδόσεως νόμων.
2. Η πράξη απόσπασης ενός υπαλλήλου δεν του έχει κοινοποιηθεί. Η απόσπαση είναι:
 - α. Ανυπόστατη και θα πρέπει να επανεκδοθεί,
 - β. Ακυρη και θα πρέπει να ανακληθεί,
 - γ. Καταχρηστική λόγω παραβίασης της Αρχής Προστασίας του Διοικουμένου,
 - δ. Έγκυρη, αλλά τα έννομα αποτελέσματά της θα λάβουν χώρα απο την κοινοποίηση.
3. Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας διορίστηκε με απόφαση Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας. Αυτό λέγεται υπέρβαση:
 - α. Καθ' ύλην αρμοδιότητας,
 - β. Κατά τόπον αρμοδιότητας,
 - γ. Διακριτικής ευχέρειας,
 - δ. Αποφασιστικής αρμοδιότητας.
4. Παράνομη ατομική διοικητική πράξη που εξεδόθη σχετικά με καταβολή συντάξεως την οποία καλόπιστα ελάμβανε για δύο χρόνια ο δικαιούχος ανακαλείται. Από πότε ισχύει η ανάκληση?
 - α. Αναδρομικά, ,
 - β. Από τη δημοσίευση της ανακλητικής πράξης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως,
 - γ. Από την ανάκληση και μετά,
 - δ. Από την υπογραφή και χρονολόγηση της ανακλητικής πράξης
5. Ο Υπουργός Εξωτερικών μεταβίβασε την αρμοδιότητα για υπογραφή διμερών οικονομικών συμφωνιών στον Υφυπουργό Εξωτερικών. Ποία από τις παρακάτω ενέργειες είναι απαραίτητη προκειμένου να ολοκληρωθεί η μεταβίβαση?
 - α. Να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως,
 - β. Να κοινοποιηθεί στον ενδιαφερόμενο,
 - γ. Να ασκηθεί εντός συγκεκριμένης προθεσμίας,
 - δ. Να έχει προηγηθεί σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Εξωτερικών